

NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 5 maart 2020 om 20.00 uur.

Plaatsvervangend voorzitter: de heer mr. drs. C. Bremmer.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heer A.E.T. Andringa, de heren J.Ph. Bos, A. Deuzeman, drs. S.W.C. van den Dool, C.J. van der Elst en A.B. de Graaf, mevrouw drs. E.C. van Herk, de heren drs. P. 't Lam, B. Lavrijsen en P.P. Lippinkhof en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren B.W. Reinke en J.A.E.L.M. van Rixtel, mevrouw J.C. Schroot en de heren A.A. in 't Veen, G. Zeelt en R.J.M. Zoetemelk.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn en de heer mr. M.N. Cramwinckel.

1. Opening

De **voorzitter**: Ik open deze bijeenkomst van de gemeenteraad. Ik meld dat de heer Van den Dool vermoedelijk tegen 22.00 uur aanwezig kan zijn. Ik zie dat Erik Maassen aanwezig is. Daar zijn we erg ingenomen mee.

Ik heb een mededeling namens de burgemeester. De burgemeester heeft mij gevraagd het volgende met u te delen: "Helaas is het voor mij op dit moment niet mogelijk bij deze raadsvergadering aanwezig te zijn. Doktersadvies heeft dat zo bepaald, nadat mijn herstel na de operatie aan mijn enkel, nu drie weken geleden, niet vlotte zoals gehoopt. Ik heb mij neergelegd bij dat advies en hoop in april weer zover hersteld te zijn dat ik weer volledig aan het werk kan. Ik breng een hartelijke groet aan u allen over." Ik denk dat we dat via de beeldverbinding wederzijds kunnen doen: een hartelijke groet van deze raad aan de burgemeester.

(Geroffel op de tafels.)

Verder meld ik dat er zeven cursisten aanwezig zijn van de cursus gemeentepolitiek. Zij zijn circa anderhalf uur aanwezig en gaan daarna, waarschijnlijk buiten deze zaal, kort napraten onder leiding van oud-wethouder Marijke Kleijweg. Welkom!

In deze vergadering hebben we twee moties die vreemd zijn aan de orde van de dag. Een motie over fietsveiligheid was al een aantal dagen geleden aangeboden namens een aantal fracties. Daar is recent een motie bij gekomen van een aantal fracties over een onderzoek over omgevingsvergunning en leges. Deze twee moties, vreemd aan de orde van de dag - dat wil zeggen: niet direct behorend bij een van de vaste agendapunten - komen bij het laatste agendapunt, agendapunt 13, aan de orde.

Tot slot voeg ik op verzoek van het college twee mededelingen aan deze opening toe. Ik geef daarbij allereerst het woord aan wethouder De Bruijn en daarna aan wethouder Lamers.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter, dames en heren. Het zal u niet verbazen dat ook wij serieus kijken naar de huidige situatie met betrekking tot het coronavirus, waar u natuurlijk dagelijks van alles over hoort. Het leeft. Dat is ook wel te merken, want de website van het RIVM wordt dagelijks meer dan 1,2 miljoen keer geraadpleegd. Voorschoten pakt dit op in regionaal verband via de Veiligheidsregio Hollands Midden oftewel de GGD Hollands Midden. Dat betekent dat maatregelen en besluiten regionaal genomen worden in lijn met het RIVM en VWS. We ontvangen dagelijks updates, onder andere over besmettingen in onze regio, en we komen als regio frequent samen om af te stemmen. Op dit moment is nog steeds sprake van slechts één besmetting in onze regio - die is

in Alphen aan den Rijn - maar er is nog geen besmetting in Voorschoten of in Wassenaar. De doelstelling van het RIVM is om de misschien niet te stoppen besmettingsgolf zo plat mogelijk te slaan om de 5% vooral ouderen en zwakkeren in de samenleving zo goed mogelijk te beschermen en ervoor te zorgen dat er landelijk geen capaciteitsissue in de zorg ontstaat. We blijven dit platdrukken aanpakken, in ieder geval tot mei, wanneer het weer mooier wordt en het virus, als het goed is, vanzelf minder zal worden. We hebben scenario's liggen en we zijn goed voorbereid, ook als WODV. We hebben een interne werkgroep die alle ontwikkelingen volgt en die kijkt wat wij als gemeente voor onze inwoners en medewerkers kunnen of moeten betekenen. Ook wij zijn voorbereid op scenario's waarbij bijvoorbeeld een groot deel van de organisatie ziek zou worden.

Ten slotte: als u specifieke vragen heeft, loop dan even bij mij langs. Dan probeer ik die zo goed mogelijk te beantwoorden. Daar wil ik het graag bij laten.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder. Ik wil nu het woord geven aan wethouder Lamers.

Wethouder **Lamers**: Ik wil een verklaring afleggen. Toen wij in het college vlak na de start bespraken wat ons motiveerde, antwoordde ik: "De lucht die ik adem, de grond waarop ik loop". Dat is nog steeds zo. Het gaat niet goed met de lucht, de grond, het water en al het leven dat daarvan afhankelijk is, terwijl we juist daar in de toekomst zo hard behoefte aan zullen hebben bij toeneemende regenval, droogte en hitte. Ik was en ben bereid me in te zetten voor verbetering daarvan. Dat heb ik gedaan als wethouder en ik ben er trots op deel uit te maken van dit college, dat zorgvuldig de belangen van alle Voorschotenaren weegt, met inachtneming van onze beperkte mogelijkheden. Handelend vanuit verschillende denkrichtingen en als zeer verschillende persoonlijkheden zijn we in staat gebleken gezamenlijk op te komen voor Voorschoten en belangrijke stappen te zetten. Dank jullie wel voor jullie inzet, Paulien, Andreas, Marcel, Paul en natuurlijk ook Nanning.

Voorschoten heeft grote uitdagingen voor zich. De olifant in de Kamer is de ongemakkelijke vraag of wij als zelfstandige gemeente in staat zijn om deze uitdagingen het hoofd te bieden. Er is hiertoe in ieder geval een investering nodig in de WODV, waarbij ik aantekenen dat er keihard wordt gewerkt door ambtenaren. Als de raad niet bereid is daarin te investeren, dan schaadt hij het belang van de burgers van Voorschoten. Dan wordt er door anderen voor ons besloten. Maar nog belangrijker is de samenwerking met andere gemeenten. De illusie hooghouden dat Voorschoten helemaal zelfstandig kan blijven én al haar voorzieningen kan behouden én goed voor haar burgers kan opkomen én de lokale lasten laag kan houden, staat een realistische koers voor de toekomst in de weg. Verandering zal hoe dan ook plaatsvinden. Regie is nodig voor een verandering ten goede.

Gebleken is dat ik hier en nu niet voldoende de regievoerder kan zijn in deze veranderingen. Daarom treed ik nu terug als wethouder. Mijn fractie dank ik voor de steun en het vertrouwen. Met Albert als nieuwe fractievoorzitter van GroenLinks zal weer een balans gevonden worden, samen met mijn opvolger. Succes!

Mijn thuisbasis, met name mijn maatje John, dank ik voor het altijd naast mij staan. U als raad wens ik veel wijsheid toe. Eenieder met wie ik heb samengewerkt, zoals het gemeentebestuur, collega's in de regio's, burgers, ondernemers, secretariaat, bodes, ambtenaren, dank ik hiervoor. Het ga u goed. Dank u wel.

(Applaus)

De **voorzitter**: Geachte leden van de raad. Wethouder Lamers, ik vraag u om nog even te blijven. Hartelijk dank voor deze mededeling. We kunnen niet anders dan kennisnemen van uw ontslag, waarmee u vanaf heden geen wethouder meer bent van deze mooie gemeente. Wij doen dit als raad ook onder dankzegging voor uw grote inzet voor Voorschoten. Met een variatie op een nieuwtestamentische metafoor: als één lid een dergelijk besluit neemt, raakt dit ons allen, in en buiten deze raad, en voelen alle leden zeer mee. Wij hebben deze wethouder leren kennen als een integer en zeer betrokken collegelid en daarvoor al als raadslid, in het bijzonder wat haar authentieke commitment voor duurzaamheid, milieu en klimaat betreft. Er komt ongetwijfeld nog een ander moment waarop we op een gepaste manier van jou afscheid kunnen nemen. Dan zal burgemeester Bouvy-Koene zeker het woord voeren. Als zij hier vanavond was geweest, dan had zij er ongetwijfeld op gewezen dat iemand als Monique niet lichtvaardig een dergelijk besluit en persoonlijke afweging neemt. Zij zou ongetwijfeld ook vermeld hebben dat jij je rol als collegiaal bestuurder onder omstandigheden die niet altijd even makkelijk waren, met verve hebt vervuld. Nogmaals, ons

aller respect. Wij wensen je voor nu sterkte toe, zeker nu je dit besluit hebt moeten nemen, en het allerbeste voor je toekomst. Nogmaals, ons aller respect en het ga je goed, Monique. Tot ziens!

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik schors de vergadering voor maximaal tien minuten. Daarna krijgt de heer Deuzeman kort het woord.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Deuzeman van de GroenLinks-fractie.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. In haar mededeling sprak wethouder Lamers over de uitdagingen waarmee Voorschoten zich geconfronteerd ziet. Toen GroenLinks zich verbond aan het coalitieakkoord, deed het dat in de wetenschap van die uitdagingen. We hebben er toen voor gekozen om te proberen om daar in samenwerking oplossingen voor te formuleren. In die geest hebben we Monique Lamers als wethouder ingebracht. Binnen het college heeft zij zich met haar kenmerkende passie en vasthoudendheid ingezet om Voorschoten verder te brengen op een aantal thema's die haar nauw aan het hart lagen, bijvoorbeeld de klimaatverandering en voorschoolse educatie. Daarvoor willen wij hier onze grote waardering uitspreken. Maar om in een opgave van dit kaliber vooruitgang te kunnen boeken, moet een wethouder zich verzekerd weten van een breed draagvlak en vertrouwen binnen de raad. Daarvoor heeft wethouder Lamers zich ook altijd ingezet. Maar recentelijk hebben wij, wethouder en fractie gezamenlijk, moeten constateren dat het vinden van dat brede draagvlak in toenemende mate moeizaam verliep. Daarmee ontstond het risico van stilstand, juist daar waar we door moeten zetten.

GroenLinks gelooft nog steeds in het vinden van manieren waarop Voorschoten haar uitdagingen het hoofd kan bieden. Wij staan daarom ook nog steeds achter de koers van dit college en het coalitieakkoord. We zien echter ook dat een gebrek aan brede steun voor onze wethouder een belemmering kan worden voor het uitvoeren van dat akkoord. In dat licht zijn we gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat het beter is om die verantwoordelijkheid nu over te dragen. We zijn daarom gestart met de procedure voor het vinden van een nieuwe wethouderskandidaat.

Dit alles neemt niet weg dat wij het bijzonder jammer vinden om op deze wijze afscheid te moeten nemen van iemand van wie ik ook persoonlijk veel geleerd heb en voor wie ik veel bewondering heb. We hopen dan ook dat het college nog wel gelegenheid ziet om te zijner tijd een passend afscheid te organiseren. Dank u wel.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik wil het niet te zwaar aanzetten en ik begrijp dat het ook voor de heer Deuzeman een vervelende avond is op deze manier, maar zijn woorden roepen twijfel bij mij op. Het lijkt mij beter om elke vorm van twijfel van tafel te halen. Aan de ene kant zegt u: "Het lukt de wethouder niet om de doelen die we hebben met deze coalitie, uit te voeren." Betekent dit dat de conclusie is van GroenLinks en dat GroenLinks zich terugtrekt uit de coalitie? Of moet ik uw laatste opmerking, "wij gaan een nieuwe wethouder zoeken", duiden als: GroenLinks gaat op zoek naar een nieuwe wethouder, die namens GroenLinks in dit college gaat zitten?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Het is dat laatste: wij gaan op zoek naar een nieuwe wethouder.

De heer **De Graaf** (PvdA): Dit is natuurlijk een verdrietig moment, zeker voor Monique Lamers, maar naar aanleiding van uw inbreng heb ik wel een vraag. U heeft de volgende zin uitgesproken: "De wethouder moet zich verzekerd weten van een breed draagvlak binnen de raad voor het uitvoeren van haar werkzaamheden." Kunt u dat van een nadere toelichting voorzien? Want waarom is de wethouder blijkbaar tot de conclusie gekomen dat zij niet over dat brede draagvlak beschikt?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): We hebben moeten constateren dat het de laatste tijd in toenemende mate moeizaam is voor de wethouder om het vertrouwen van de raad te krijgen om de maatregelen te nemen die zij voor zich ziet. Dan gaat het om een breed vertrouwen. Het is ons er nooit om gegaan om met de kleinst mogelijke meerderheid grote veranderingen door te drukken. We staan voor zulke grote uitdagingen. Dat was ook de inzet van deze coalitie: we wilden proberen

om die uitdagingen met bredere steun op te pakken. Op dit moment moeten wij constateren dat dat steeds moeizamer werd en dat daarmee de positie van Monique Lamers steeds moeilijker werd.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik wil een klein deel aanvullen. Ik heb grote bewondering voor de inzet van GroenLinks en voor het besluit dat de wethouder heeft genomen. De insteek is puur op resultaat, op het bereiken van de resultaten die we met elkaar hebben afgesproken in het coalitieakkoord. Dat zijn geen eenvoudige opgaven. Dat hebben we met elkaar geconstateerd aan het begin, zoals wethouder Lamers net ook zei, en dat constateren we gedurende deze route nog steeds. Wij merken dat het met name voor de wethouder, voor het college, ingewikkeld is om alles wat wij willen realiseren, ook uit de WODV te krijgen. Er wordt met elkaar gesproken over dat er capaciteitsgebrek is. Dat is natuurlijk zo. Wij willen ook wijzigingen, verandering en kwaliteitsverbetering in de nieuwe organisatie aanbrengen. Dat vereist een heleboel. We hebben aan alle wethouders gezien dat dat heel veel inspanningen vereist. Juist dat brede draagvlak, dat we met elkaar in het begin van deze raadsperiode hebben afgesproken - we zouden niet coalitie/oppositie doen, maar we zouden met elkaar tot goede afwegingen komen - is daarom van groot belang. Wij kunnen ons dus heel goed voorstellen dat de wethouder om die reden heeft besloten zichzelf terug te trekken en wij staan nog volledig voor het realiseren van het coalitieakkoord.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik heb grote problemen met uw inbreng, waarin u tamelijk direct in de richting van de WODV zegt: we hebben steeds grote moeite om uit de WODV iets te krijgen. Ik vind het op dit moment ongepast om dat soort uitspraken te doen.

De **voorzitter**: Ik denk dat we niet een breed debat zouden moeten voeren. Het gaat om een toelichting van de partij, GroenLinks, die de wethouder heeft voorgedragen en die een nieuwe wethouder gaat voordragen. Dat is een mededeling en dat is volgens mij de kern, maar ik geef de heer Zoetemelk ook nog het woord.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Ik heb mevrouw Lamers, Monique Lamers, ervaren als zeer betrokken. Ik heb haar ook meegemaakt in andere situaties, zoals bij de provincie, als ze zich voor Voorschoten inzette. Dat deed ze altijd met veel verve en veel inzet, inderdaad altijd sprekend over haar ondergrond, dus vooral de natuur en het fietsen. Dat deed ze ook in het kader van verkeer en allerlei soorten zaken. Ik heb daar veel waardering voor. Wat mij hier opvalt, is dat eigenlijk wordt gezegd dat ze teleurgesteld is in de raad, maar ik wil graag weten hoe de coalitie in dit verhaal zit. Is er binnen de coalitie besloten om niet verder te gaan met haar? Of heeft zij daar helemaal zelf toe besloten? Die vraag wil ik neerleggen. In wat ik tot nu gehoord heb, wordt er gezegd dat ze het niet door de raad kreeg en daar te weinig vertrouwen voelde. Ik hoorde net al zeggen: we zouden samen optrekken en proberen om gezamenlijk dingen te bereiken. Dat klinkt in mijn oren alsof de schuld voor haar aftreden nu bij de raad ligt, terwijl we toch een oppositie hebben die kritisch mag zijn op wat er gebeurt en die daar ook een normale houding in heeft. Als we dat niet zijn, functioneren wij als oppositie niet goed. Ik wil dus graag weten hoe die verhouding ligt tussen de kritiek op de raad en de kritiek binnen de coalitie.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Het is in eerste instantie misschien goed om even te benadrukken dat dit een besluit is geweest van GroenLinks in termen van fractie en wethouder gezamenlijk. Het klopt inderdaad dat de oppositie het recht heeft om kritisch te zijn. Dat is heel goed. We hebben hier in Voorschoten te maken met een hele kritische oppositie en dat houdt ons scherp. Waar het ons om gaat, is dat wij, als wij die oppositie niet kunnen overtuigen om mee te gaan bij het oplossen van de grote problemen die we hebben, niet het soort oplossingen kunnen formuleren die wij nodig hebben. Daarvoor heeft een wethouder in the end ook vertrouwen uit de raad nodig. We hebben moeten constateren dat dat steeds moeizamer ging. Vandaar dit besluit. Dat is niet omdat de wethouder niks door de raad heen kreeg. Het gaat er wel om dat de wethouder ambitieuzer is dan wat zij in deze situatie naar voren kon brengen.

De **voorzitter**: Mag ik het zo begrijpen dat de wethouder voor zichzelf de conclusie trok dat zij beoogde ambities niet door de raad kreeg zoals dat haar voor ogen stond, maar dat je dat omgekeerd niet mag uitleggen als kritiek op de raad, die - laat ik het maar zo zeggen - de wethouder die ruimte niet geeft?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ja, de raad is soeverein. De raad moet overtuigd kunnen worden. Dat is onze taak.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Ik denk dat we dit debat kunnen afronden. Dank voor de toelichting, dank voor de gestelde vragen en dank voor de gedachtewisseling.

2. Vaststellen raadsnotulen van 30 januari 2020

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

3.1. Brieven van instellingen of burgers

De **voorzitter**: Er is een gecorrigeerde lijst van ingekomen stukken rondgegaan in verband met het ontbreken van de brief van de heer Niersman over Segaar/Arsenaal in de eerste versie van die lijst. Bij elke brief noemt de griffie een procedureel afdoeningsvoorstel. Aan de raad wordt voorgesteld om overeenkomstig de geformuleerde afdoeningsvoorstellen te besluiten. Als de raad een brief op een andere manier wil afhandelen, kan dit voorafgaand aan of in de vergadering worden aangegeven. Lang verhaal kort: wil een van de raadsleden iets inbrengen over de lijst van ingekomen stukken en de daarbij geadviseerde afdoening?

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Er wordt voorgesteld om brief 995 van inwoners van de Voorstraat over aanbevelingen en ideeën voor het evenementenbeleid voor kennisgeving aan te nemen. Dat vinden we wat aan de magere kant. Wij zouden deze brief graag willen betrekken bij het nieuwe evenementenbeleid, dat op dit moment wordt opgepakt.

Brief 1009 gaat over 5G. We hebben net de notulen van de vorige raadsvergadering vastgesteld. Daarin staat dat de voorzitter nog zou kijken of wij inhoudelijk een beter antwoord op die brieven zouden geven dan "voor kennisgeving aannemen". Nu komt er weer een brief daarover. In afwachting van het antwoord dat mogelijk nog komt, is ons voorstel om ook deze brief daarbij te betrekken. Dat betekent dus: niet voor kennisgeving aannemen, maar een inhoudelijke reactie.

De **voorzitter**: Kan de raad hiermee instemmen? Ik zie instemmende gezichten. De raad stemt hier dus mee in.

Met inachtneming hiervan wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

3.2. Informatiebrieven van het college van B en W;

3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje

- *Verkeersveiligheid*

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Er waren signalen vanuit de gemeenschap over verkeerssituaties die als onveilig werden of worden beschouwd. We hebben daar vragen over gesteld. Er is een ongeval geweest waar dit vooral betrekking op heeft. We hebben vragen gesteld en we vragen het college om die vragen met spoed te beantwoorden, zodat we die situatie kunnen duiden.

De **voorzitter**: Dat waren overigens vragen samen met de Partij van de Arbeid. Oké, ik denk dat het verzoek duidelijk is. Dat zal worden meegenomen door het college.

5. Hamerstukken:

5.1. Nota activabeleid 2020-2024 (raadsregistratienummer Z/19/037951/164835)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Het voorstel is het logische vervolg op het eerdere raadsbesluit over de begroting. De PvdA vond het toen geen goed idee om met die restwaardes te gaan werken en vindt dat nog steeds geen goed idee. Het college geeft eigenlijk zelf aan waarom de raad zou behoren tegen te stemmen. Op bladzijde 5 van het raadsvoorstel staat dat gebouwen en goederen altijd een restwaarde hebben. Dat is volgens het college geen probleem, maar in het

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs staat dat de panden die straks worden afgestoten - die drie scholen zijn allemaal ouder dan 40 jaar - boekwaardes hebben die als een kostenpost moeten worden meegenomen. Nu hebben we jaarlijks iets meer geld doordat we minder afschrijven. Straks moet dat geld uit eigen vermogen worden gehaald, omdat er geen restwaarde blijkt te zijn. Dat is het verschuiven van problemen naar de toekomst. Daarom zal de PvdA tegenstemmen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. In feite kunnen we ons aansluiten bij de woorden van de Partij van de Arbeid. Alleen zullen wij wél voor het voorstel stemmen, omdat het een technische aanpassing is en het hier niet om de inhoud gaat.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Onze motivatie was natuurlijk al bekend. Wij hebben tegen de begroting gestemd. Door vaststelling van de nota Activabeleid wordt juist dat aspect van de begroting uitgewerkt waar Voorschoten Lokaal zo tegen is. Door minder af te schrijven worden kosten namelijk doorgeschoven naar de toekomst. Bij het volgende agendapunt, het Integraal Huisvestingsplan, kom ik daar nog even op terug. Wij gaan tegenstemmen.

De **voorzitter**: Het voorstel heeft brede steun, waarbij de fracties van de Partij van de Arbeid en Voorschoten Lokaal geacht wensen te worden tegen het voorstel te hebben gestemd.

5.2. Deelbesluit op WOB-verzoek en verzoek tot opheffing geheimhouding (raadsregistratienummer Z/19/028158/167319)

De **voorzitter**: Bij het college van Burgemeester en Wethouders is in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur - in de volksmond: de WOB - een verzoek binnengekomen over de Rijnland-Route. Verzocht is om informatie over de totstandkoming van de RijnlandRoute binnen de gemeente Voorschoten, met name over het proces dat geleid heeft tot de aanleg van de weg in een tunnel. Een deel van de gevraagde informatie berust bij deze gemeenteraad. Voorgesteld wordt om de gevraagde informatie deels openbaar te maken. Daarnaast wordt voorgesteld de geheimhouding op een veertiental documenten op te heffen.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. BESPREEKPUNTEN

7. Voorstel besteding € 382.000 voor versnelling projecten (raadsregistratienummer Z/20/040081/174576)

De **voorzitter**: Over dit voorstel heeft het CDA technische vragen gesteld. Als ik het goed begrepen heb, zijn die vervolgens ingetrokken. Een amendement van het CDA is ingetrokken in verband met motie 137 van de PvdA en het CDA en er is motie 139 van de VVD, GroenLinks en D66. Er is dus geen amendement meer. Er zijn twee moties. Ter versnelling van de uitvoering van projecten in de openbare ruimte en de realisatie van doelstellingen uit het coalitieakkoord heeft de gemeenteraad in de begroting voor 2020 een bedrag van € 382.000 beschikbaar gesteld. Aan de hand van het nu voorliggende voorstel neemt de gemeenteraad een besluit over de verdeling van dit bedrag.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. We hebben in de commissie een uitgebreide discussie gehad over de relatie tussen deze extra middelen en de resultaten. Dat was één aspect van de discussie. Een ander aspect van de discussie was of je dat geld niet op een andere manier kunt dekken. We hadden deze dekking natuurlijk in feite al vastgesteld bij de begroting, maar dat zijn ongeveer de twee elementen waarlangs we die discussie hebben afgewogen en gevoerd met elkaar. Het CDA is samen met de Partij van de Arbeid tot de conclusie gekomen dat wij de doelstelling om zaken te versnellen, natuurlijk steunen, maar daar wel een accent in willen aanbrengen. Dat accent ligt eigenlijk vast in de motie. We zien in die € 382.000 dubbelingen als gevolg van de dekking die we uit landelijke middelen hebben voor verduurzaming. Er is nog € 75.000 over. Vanuit dat aspect hebben we een motie geschreven, in de zin van: beste college, als je dat geld uitgeeft, kijk dan hoe je een versnelling kunt bewerkstelligen van het accommodatiebeleid, want dat wil de raad ook. Die versnelling van het accommodatiebeleid moet dan gericht zijn op de bijdrage die dit levert aan de versterking van de centrumfunctie, want dat is urgent voor ons dorp. Een tweede aspect is dat wij iets willen zien van de eerste schets van hoe het eruitziet met accommodaties die wij kunnen afstoten, wat dat betekent voor woningbouw en wat het betekent voor de inzet van kostendragers als we die locaties afstoten. In tweede aanleg willen we dat uit die middelen natuur-

lijk ook iets van capaciteit vrij wordt gemaakt om de leegstand in het centrum te bestrijden. Dat is eigenlijk wat wij het college zouden willen meegeven om uitgaande van die € 382.000, het restant en de dubbeling te bereiken wat in de motie staat. De motie, die mede wordt ingediend door de PvdA, luidt:

"Motie 137.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020,

overwegende dat:

- *van de € 382.000 uit de begroting 2020 € 75.000 onbestemd is;*
- *in deze € 382.000 mogelijke dubbelingen zitten;*

constaterend dat:

- *de ontwikkeling van een nieuw gemeentelijk accommodatiebeleid een samenhangende aanpak behoeft waarbij sluiting dan wel afstoting van bestaande accommodaties zowel kan bijdragen aan de uitbreiding van het woningbestand als financiële middelen kan genereren voor de ontwikkeling van accommodaties die het centrum van een nieuwe dynamiek voorzien;*
- *er een toename is van de leegstand van winkels in het centrum;*

van mening dat:

- *uit de beschikbare € 382.000 middelen moeten worden vrijgemaakt voor projecten die op creatieve en innovatieve wijze bijdragen aan een versterking van de centrumfunctie waarvan het accommodatiebeleid een onmisbaar onderdeel uitmaakt;*
- *tevens op korte termijn initiatieven noodzakelijk zijn om de toenemende leegstand in het centrum te bestrijden;*

verzoekt het college het nog niet bestemde en na ontdubbeling overblijvende bedrag van de totaal € 382.000 uit de begroting in te zetten voor:

- *een versnelling van het accommodatiebeleid toegespitst op de bijdrage die dit levert aan de versterking van de centrumfunctie. Onderdeel van deze versnelling is de ontwikkeling van een eerste schets voor de herontwikkeling van gemeentelijke accommodaties die worden afgestoten, de mogelijkheden die dit biedt voor woningbouw en de mogelijke financiële opbrengsten hiervan;*
- *capaciteit vrij te maken om de huidige leegstand in het centrum te bestrijden,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de tweede ondertekenaar van deze motie, de heer De Graaf van de Partij van de Arbeid.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik spits mijn inbreng in eerste instantie toe op de motie. Als je het centrum bruisend wil houden, vinden wij dat je niet kunt volstaan met een traditionele aanpak die zich uitsluitend richt op de detailhandel. Dan kun je het, huiselijk gezegd, gewoon schudden. Je zult een bredere innovatieve aanpak nodig hebben die ook gericht is op andere activiteiten en op meer reuring in het centrum, bijvoorbeeld door daar bepaalde voorzieningen te creëren op het terrein van cultuur of bijvoorbeeld door na te denken over hoe je de traditionele corebusiness van de detailhandel, de winkelier, kunt verbreden tot nieuwe concepten. Dat vereist dus een andere aanpak, die creativiteit vereist. Als je dit daar wilt kunnen realiseren door daar bepaalde andere accommodaties te creëren, is daar ook geld voor nodig. Dat geld kun je krijgen door elders, waar je als gemeente van plan bent om bepaalde locaties en panden af te stoten, te kijken welke invloedeffecten je daar kunt realiseren. Dat gaat beduidend verder dan een aanpak die gericht is op de detailhandel.

Mij moet wat dat betreft van het hart dat ik de motie van de VVD, GroenLinks en D66 eigenlijk een beetje treurig vind. Wat staat er eigenlijk in die motie van de VVD, GroenLinks en D66, als je die goed leest? Er staat: we gaan eerst onderzoeken of een centrummanager kan bijdragen aan een

bruisend centrum en als dat onderzoek verricht is, gaan we kijken of we een centrummanager kunnen gaan aanstellen. Als je het dan hebt over "een doortastende aanpak", kan ik me daar eigenlijk weinig bij voorstellen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Dit lijkt nu ineens een debat te zijn over de aanpak van het centrum, maar dat is het niet. Dit is het debat over de besteding van de € 382.000 die bij vaststelling van de begroting afgelopen najaar over was. Het college heeft indertijd bij de begroting al een aantal voorstellen gedaan om dat geld te besteden. Dat geld moet worden ingezet voor beter wonen, het opnieuw oriënteren van het sociale domein op de Leidse regio - dat zit nu in Haaglanden - en ook voor de energietransitie en nog wat andere dingen. Als ik de PvdA hoor zeggen dat het centrum moet bruisen en dat daar van alles moet komen, vind ik dat heel knap met de € 75.000 die overbleef na die andere belangrijke dingen waarvan deze raad heeft besloten dat dat geld daar-naartoe moet. Sterker nog: afgelopen najaar, afgelopen november, heeft de SP voor het eerst sinds de SP vertegenwoordigd is in de raad van Voorschoten, ingestemd met de begroting. Dat was voor een belangrijk deel vanwege de voorstellen over wat er moest worden gedaan met het overschot. Het plan dat hier op tafel ligt, is om € 100.000 te besteden aan het verbeteren van het wonen, om € 90.000 te besteden aan het omklappen van het sociaal domein, om € 117.000 te besteden aan verduurzaming, klimaat en energie en om daarvoor allerlei zaken op poten te zetten. Daar gaat dit voorstel over en daar gaat mijn fractie dus mee instemmen.

De **voorzitter**: Een interventie van de heer De Graaf; de tweede termijn komt natuurlijk nog.

De heer **De Graaf** (PvdA): Het feit dat ik het over een amendement heb, betekent niet dat ik niet wil instemmen met de andere bestedingen in het verhaal. Het gaat om de vraag of je aanvullende prioriteiten wilt formuleren. Die hebben, wat het CDA en de PvdA betreft en wat die € 75.000 en mogelijke effecten van dubbelingen in de overige bedragen betreft, betrekking op een gecombineerde aanpak van een levenskrachtig centrum in combinatie met de uitvoering van een andere prioriteit van deze raad, namelijk een samenhangend gemeentelijk accommodatiebeleid. Daar gaat het over.

De heer **Maassen** (SP): Dat heb ik u ook horen zeggen, maar ik heb u ook horen pleiten voor een bruisend centrum en ik vraag me af of u dat met die eenmalige € 75.000 kunt doen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik heb uw toon de afgelopen maanden node gemist. Gelukkig heeft u die toon nog steeds paraat.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb u ook gemist.

De **voorzitter**: Voorschoten bruist weer!

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Dit vraagt om een reactie. Ik ben blij dat ik de gelegenheid krijg. Als ik de lijn van de SP volg: natuurlijk gaat het over het raadsvoorstel, over de voorstellen die er op verzoek van de raad liggen naar aanleiding van het voorstel om de € 382.000 verder in te vullen. Daar zijn we zeer tevreden mee. Er is geld over en dan worden we allemaal creatief. Er is natuurlijk heel weinig geld om iets mee te doen. Dat heeft ons gebracht tot het indienen van de motie. Ik vind het jammer dat de PvdA teleurgesteld is over onze motie, want ik denk dat we elkaar met de strekking van beide moties aardig vinden. We hebben echter gemeend om het accommodatiebeleid niet in onze motie op te nemen, omdat dat iets is wat nog loopt. Er komen nog voorstellen en het lijkt ons prudent om die voorstellen eerst af te wegen en dan te bedenken hoeveel geld we daarvoor ter beschikking kunnen stellen. De motie, die mede wordt ingediend door GroenLinks en D66, luidt:

"Motie 139.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020,

overwegende dat:

- *het coalitieakkoord aangeeft dat een bruisend Voorschoten vraagt om een bruisende economie; winkels zijn een belangrijke en bereikbare voorziening en veel ondernemers sponsoren verenigingen en activiteiten;*

- *het centrum, mede gezien de leegstand, snel een extra stimulering nodig heeft;*
- *bij de overige winkelgebieden ook nog maatregelen uitgevoerd moeten worden en daarom focus en coördinatie gewenst zijn;*

draagt het college op een plan te ontwikkelen om met behulp van een kwartiermaker te onderzoeken hoe een centrummanager een bijdrage kan leveren aan het op korte en langere termijn beperken van de leegstand en het behouden van een bruisend centrum,

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De heer Maassen is bezig met een inhaalslag.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb toch ook alle spreektijd van de vorige raadsvergaderingen, waarbij ik niet aanwezig was? Ik heb een vraag aan de VVD, eigenlijk aan alle drie de fracties die deze motie indienen. Het voorstel is namelijk om een onderzoek te doen om te kijken op welke manier een centrummanager kan bijdragen. Ik denk dat u zich dat geld kunt besparen, want we hebben hier een jaar of drie een centrummanager gehad. Ik denk dat er geen geld moet worden gestoken in een onderzoek, maar dat u gewoon in het ambtelijk apparaat en misschien in het dorp moet gaan rondvragen wat de ervaringen daarmee waren. De ervaring van mijn fractie was dat hij niet voor niks verdwenen is.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): U vraagt of er eerst een onderzoek moet worden gedaan. Wij roepen het college eigenlijk op om als de donder aan de slag te gaan. We hebben allemaal gezien dat in het centrum de nodige leegstand is ontstaan. Dat nemen we heel serieus. In onze beleving zijn we daar als gemeente onvoldoende op voorbereid, omdat we geen centrummanager hebben. Het is echter wel van belang dat we de taken van die centrummanager goed definiëren, zodat het een succes kan worden. Vandaar het onderzoek. Ik weet dat ook in gemeenten in de regio centrummanagers aanwezig zijn. Ik denk dus dat we met elkaar moeten kijken welke centrummanagers succesvol zijn en wat het takenpakket moet zijn, voordat we daarna een structurele aanpassing gaan doen. Dat komt natuurlijk terug met de begroting.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Dank aan de raadsleden die al gesproken hebben. Ik proef brede steun voor de basale opzet die het college en ook wij als coalitie hebben gekozen, kijkend naar de prioriteiten die we genoemd hebben. Ik wil wel benadrukken hoe belangrijk het is dat we na jaren van toch wel stilstand, mede ingegeven door de financiële situatie waarin we zaten - het herstelplan, maar ook de onderbezetting die er soms of vaak is in de ambtelijke capaciteit - op de belangrijke thema's, zoals woningbouw, klimaat en het sociale domein, eindelijk een versnelling gaan inzetten en eindelijk slagen gaan maken en dat we als gemeente ook weer in een positie zijn om dat te kunnen doen. Dat is ontzettend belangrijk. Ik vind het daarom ook heel belangrijk om te benadrukken dat dat hetgeen is waar we het vandaag over hebben. Maar dat zijn niet de enige thema's die van belang zijn. Ook andere thema's vragen onze aandacht. Terecht vragen het CDA en de Partij van de Arbeid aandacht voor het accommodatiebeleid. Terecht heeft de VVD een voorstel gedaan over het bruisend centrum. Er is alleen een groot verschil tussen de twee moties. De ene motie zegt: we souperen alvast het hele restbedrag van de € 382.000 op en dat kennen we alvast toe, zonder dat er een concrete vraag of claim ligt. De andere motie zegt: ga nou eerst eens voor zo'n centrummanager als kwartiermaker kijken wat je nodig hebt voordat je al meteen een heel bedrag claimt. Dat is ook de reden waarom we de ene motie wel van harte kunnen steunen en de andere motie niet kunnen steunen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Mag ik u zo begrijpen dat D66 wel met de motie kan leven als de passage onder "verzoekt het college" iets anders wordt geformuleerd, zodat er geen expliciete verwijzing is naar een heel hard en concreet bedrag, te weten de € 75.000, maar de intentie wel over-eind blijft staan?

De heer **Andringa** (D66): Nou, niet helemaal. Ik zal u ook uitleggen waarom, ook al begrijp ik waar u "vandaan komt". We zitten op dit moment in het traject van het accommodatiebeleid. Daar zijn we mee bezig als gemeenteraad en daar is het college mee bezig. Als daarin een concrete claim naar voren zou komen voor een bedrag dat nodig is om dat beleid te versnellen, zal ik u zeker steunen om daarvoor de middelen te zoeken in het restant van die € 382.000. Maar wij kiezen er niet voor om nu al te zeggen dat we dat per definitie moeten gaan doen, want we zullen eerst het accommodatiebeleid verder uit moeten werken voordat we weten of we een impuls aan die

versnelling moeten gaan geven. Dat is dus de reden waarom we de motie op dit moment niet steunen.

Dan nog is de vraag wat je gaat doen met een centrummanager en een kwartiermaker. We zijn ons ervan bewust dat er in het verleden een centrummanager is geweest en dat die niet functioneerde. Daarom is de vraag nu: stel nou een kwartiermaker aan die de vraag gaat beantwoorden hoe het wél moet, die met de gemeente gaat kijken waar het functioneert en hoe het dus wél moet. Dat is niet een onderzoek doen. Er staat ook: ga met een kwartiermaker een plan ontwikkelen voor hoe het dan wél zou moeten. Want we weten dat het in heel veel gemeenten werkt. Laten we dat dus gaan doen en laten we de middelen vrijmaken voor het onderzoek dat we gaan doen.

De **voorzitter**: Ik kom bij de fractie van het CDA.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik zou daaraan willen toevoegen dat het voorstel gericht is op versnelling. We zijn al een hele tijd bezig met het accommodatiebeleid. We hebben de studies gedaan naar de bibliotheek. Over versnelling gesproken: dat ligt heel lang stil. We hebben afgesproken om het Cultureel Centrum te sluiten. Ook dat ligt stil, al drie jaar lang. Als je een impuls aan het dorp wil geven, dan is dit er juist erg op gericht om zaken ook in het accommodatiebeleid te versterken.

De heer **Andringa** (D66): Als ik me niet vergis, lagen er op een gegeven moment plannen en is er vanuit deze raad - specifieker: vanuit een aantal oppositiepartijen - gevraagd om de plannen even te parkeren, omdat we alles integraal moeten gaan benaderen, alles integraal bij elkaar moeten trekken, een integraal accommodatiebeleid moeten aanpakken en dan weer verder moeten gaan. Als u zegt dat er vertraging is, ben ik het met u eens, maar die vertraging ligt dus helaas bij onze gemeenteraad.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Volgens mij doe ik gewoon een appel op versnelling en sluit dat gewoon aan bij de € 382.000. Er moet gewoon versneld worden; daar zijn we het toch over eens?

De **voorzitter**: De heer Maassen wees me er terecht op dat het CDA al een beurt had gehad. Maar ik gaf u het woord. Mij treft dus blaam. De heer Maassen is weer aanwezig!

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Zoals wij in de commissie reeds hebben aangegeven, geloven wij niet dat woningbouwprojecten versneld worden door er meer geld aan te besteden. Wel geloven wij dat het geld dat nu niet besteed wordt omdat er vacatures zijn, hiervoor ingezet kan worden. Daarbij wil ik wijzen op de kostendekkende leges voor bouwaanvragen. Meer bouwaanvragen levert meer leges op. Die moeten worden gebruikt om de extra capaciteit te betalen die nodig is. Daarvoor zijn het toch kostendekkende leges? Wij vinden het voorstel onvoldragen en zullen daarom tegen dit voorstel stemmen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Het is al een paar keer gezegd: de prioriteiten zijn belangrijke punten. De SP benoemde ze specifiek. Het zijn ook voor ons belangrijke punten. Ze komen uit het coalitieakkoord. We zijn blij dat het college nu met een voorstel komt, maar het zijn niet zomaar willekeurig gekozen punten. Het bedrag is bij de begroting vrijgemaakt omdat specifiek bij een aantal projecten duidelijk is dat een eenmalige investering met extra capaciteit de zaak nu kan versnellen. Daar willen we een extra impuls aan geven. We denken dat het op zich heel belangrijk is dat we die versnelling uit kunnen voeren. Dat is niet alleen belangrijk omdat de inwoners van Voorschoten gewoon wachten op de uitvoering van deze projecten, maar ook omdat snellere afronding duidelijkheid geeft voor de koers en ambtelijke en bestuurlijke capaciteit vrijmaakt. Bovendien worden projecten die maar blijven duren, met de tijd vaak ingewikkelder. We zullen dit voorstel dan ook zeker steunen.

Maar die specifieke categorie van projecten waarbij je met een eenmalige impuls iets extra's kunt bereiken, betreft niet alle projecten. Het college heeft deze projecten nu uitgezocht, maar heeft voor € 75.000 nog geen besteding gevonden, omdat het daar op dit moment niet direct extra capaciteit kan inzetten. Wij zien de prioriteiten in de motie van de Partij van de Arbeid en het CDA. Natuurlijk staan we achter het accommodatiebeleid. Het zou heel goed zijn als daar snel iets mee gebeurt. Over de leegstand in het centrum hebben wij samen met de VVD en D66 een motie mede-ingediend. We snappen de wens om daar resultaten te halen, maar we weten ook dat het college hier al intensief aan werkt. Op het moment dat het college een mogelijkheid ziet om met een kleine extra inspanning versneld resultaten af te leveren, hoop ik dat het college naar ons toe komt en

daarom vraagt. Maar wat hier nu gebeurt, lijkt een klein beetje op geld dat op zoek is naar een probleem om daarop gestort te worden. Ik denk dat dat niet de correcte manier van besturen is.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Als u wilt dat we in de versnelling gaan met het accommodatiebeleid, is dit uw kans.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik vind dat een beetje ingewikkeld, want in de versnelling gaan met het accommodatiebeleid is niet een kwestie van zo veel mogelijk geld erin dumpen en dan komen we er wel. Het is ook een kwestie van op het goede moment de goede plannen maken en met de goede mensen spreken. Het college weet exact in welke fase het zit. Daar gaan wij helemaal niet over. Als het college had gezegd dat er morgen voor € 75.000 een nieuw Cultureel Centrum zou staan, denk ik dat het daarmee wel naar de raad gekomen was. Het feit dat het college dat niet gedaan heeft, betekent niet dat dat opgelost is als wij dat geld maar geven. Ik denk dat we die twee dingen uit elkaar moeten houden. Ik hoorde de heer De Graaf zeggen dat hij het plan dat naar voren komt in de motie van GroenLinks, D66 en de VVD, niet bijzonder daadkrachtig vond, maar aan de andere kant: zo gaat dat nou eenmaal. Je kunt niet daadkrachtig zijn door maar gewoon te roepen dat dit opgelost moet worden en er dan van uitgaan dat dat gebeurt. Een plan maken is het startpunt van fatsoenlijk beleid.

De **voorzitter**: De heer Van Oostrum wil u nog interrumpen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik ben even de draad kwijt. Ik laat het even hierbij.

De **voorzitter**: Vertraging kan ook.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Laat ik bij dezen de Partij van de Arbeid en het CDA oproepen om onze motie te steunen.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij neigen ernaar dit voorstel te gaan steunen. Naar aanleiding van hetgeen vanavond meegedeeld is, in welke context dan ook, denken we dat we daar zinvol een brug tussen kunnen slaan. Zoals we al in de commissie Burger en Bestuur hebben aangegeven, is niet goed te zien waar de budgetten die onder die € 382.000 vallen, nu precies gaan versnellen in de transitie, maar we zitten niet zelf aan het vuur. Als we hiermee akkoord gaan, geven we het college in feite dus in een vrij forse mate op een constructieve manier het vertrouwen. Ik hoorde met zoveel woorden dat daar misschien weleens twijfel over was. Wij gaan in een breed verband op een constructieve manier mee met wat het college wil. Waarom? In het collegeakkoord staat veel positiefs. Vanaf het allereerste begin - dat hebben we toen ook met een gemeld - ontbraken financiële onderbouwingen. Die blijken van lieverlee te komen, maar het financiële tij zit nog steeds niet mee. Dat is de context waarin we zitten. Ik heb het nog eens teruggekeken en wij waren, voor zover ik het heb kunnen zien, echt de eerste fractie die volmondig heeft gewaarschuwd voor de kosten die je zou krijgen als je een transitie wilt inzetten met focus op de Leidse regio en die vervolgens wilt uitvoeren. Dat gaat niet uit een staande organisatie; er zal meer mee moeten komen. Dat is ook gebleken. Wij kunnen als raad - dat geldt althans voor onze fractie - ook niet goed genoeg beoordelen waarom een deel van de middelen, de € 117.000 die nu richting energie en klimaat wordt gealloceerd, niet toch gedekt zou kunnen worden uit de bijdrage van € 237.000 uit het Gemeentefonds, want in beide staat genoemd dat het bedoeld zou zijn voor de RES. Dan zit daar toch een overlap in. In de commissie heeft de wethouder gezegd dat dat absoluut andere doelen zouden zijn. Ook daar geven we het voordeel van de twijfel, maar we zien zowel onder de € 117.000 als onder de € 237.000 de doelstelling RES; daarvoor waren ze bedoeld. Je zou daarmee dus toch een deel - misschien wel het totaal - van die € 117.000 kunnen vrijspelen.

Wat ontstaat er nu kennelijk? Er is een fors bedrag beschikbaar gesteld. De nadere allocatie ligt nu voor. Het duurt nog maar een paar maanden voordat de Kadernota voor volgend jaar op de agenda staat. Het lijkt erop dat we nu ons best doen om aan de resterende kruimels, € 75.000, de best mogelijke bestemming of allocatie te geven. Je zou dat ook kunnen omdraaien, als deze bestedingen maar dringend nodig zijn, want hoe zuur zou het kunnen zijn als we spijt krijgen en denken: terugkijkend was die € 382.000 zoveel geld dat we daar nog andere dingen mee hadden kunnen doen? Ook daar geven we het vertrouwen aan het college.

Wat de twee moties betreft: het is in de westerse wereld een wereldwijd probleem dat retail het moeilijk heeft. De oorzaak is grotendeels gelegen in de opkomst van e-commerce. We denken niet dat we dat in Voorschoten vanuit het gemeentehuis zomaar met enkele tienduizenden euro's recht kunnen trekken. Wat ons betreft zou er dus een veel concreter plan moeten zijn. Er is een wethouder met economie in de portefeuille. Laat hem aan de slag gaan en in gesprek gaan met de ondernemers en laat daar wat uitkomen. Wij geloven niet in al die stapjes tussendoor van € 32.000 om weer anderen aan te stellen om vervolgens te adviseren wat iemand anders moet gaan adviseren. Dat vinden wij niet zo praktisch.

Onze fractie heeft aan de wortels gestaan van de inzet voor een integraal accommodatieplan. Dat is overgenomen. We pleiten ervoor om dat eerst af te wachten en de uitkomsten daarvan mee te nemen in wat we verder gaan doen en om er dus niet geïsoleerd toch weer iets doorheen te duwen. De twee moties gaan we dus zeker niet steunen.

Mevrouw **Van Herk** (Voorschoten Sterk): Voorzitter. Voorschoten Sterk kan zich wel vinden in het voorliggende voorstel om met de € 382.000 een aantal projecten te versnellen. Voorschoten Sterk heeft één probleem, zoals ik in de commissievergadering ook heb aangegeven. Dat ging meer over het omklappen van het sociaal domein vanuit Leidschendam-Voorburg en, wat Werk en Inkomen betreft, vanuit Wassenaar naar Leiden. Het Radar-rapport heeft ons aangegeven dat dat misschien niet heel verstandig was. Daar is de wethouder sterk vooruitgegaan. Daar heeft Voorschoten Sterk wat moeite mee, met name omdat er op een gegeven moment ook nog een PM staat. Daar moet ik dan mee instemmen, maar waar gaat die PM naartoe? Daar stem ik nu dan wel mee in. Daar heb ik dus wat problemen mee. Ik zou voor de andere projecten willen stemmen, maar ik twijfel een beetje over het omklappen van het sociaal domein, want ik zou ten aanzien van die PM toch wel een beetje uitgelegd willen hebben welke koers we varen.

Dan de moties. Ik kan jullie vertellen dat het initiatief voor de centrummanager ooit van het CDA vandaan kwam, destijds onder mijn leiding. Deze motie ga ik dus zeker steunen. Ik vind wel dat het ergens in het traject is mislukt. Waarom is het mislukt? Ik vind dat je daar heel goed naar moet gaan vragen bij de winkeliers. De gemeente moet daar het voortouw in nemen, maar ik denk dat het heel erg belangrijk is dat je een centrummanager aantrekt die losstaat van de winkeliers. Er mag geen enkele verbinding zijn met welke winkelier dan ook. Eigenlijk zou hij ook nog los moeten staan van de pandeigenaren in ons dorp. Als hij echt onafhankelijk is, denk ik dat een centrummanager in ons dorp echt heel veel kan bewegen. Ik denk dat dat iets heel belangrijks is wat ik met betrekking tot deze motie mee wil geven, want zodra deze centrummanager weer voor allerlei ondernemers aan het werk gaat of voor pandeigenaren, eindig je volgens mij zoals we geëindigd zijn. Ik zal de motie steunen, omdat ik denk dat het heel erg belangrijk is dat Voorschoten vooruitgaat. Bij een bruisend centrum hoort echter ook - dat zal ik vanavond maar lekker benoemen - dat de fietsers terug het dorp in moeten. Ik kan jullie vertellen: ga lekker met uw hondje wandelen. Ik heb geen hondje, maar ik kom die mensen weleens tegen. Ze willen met de fiets naar het dorp. We gaan ook aan de centrummanager meegeven dat wij geen winkelstraat zijn, maar een boodschappendorp. Wij gaan dus even snel, hopelijk op de fiets, naar De Kler om een boek te halen. Daar mag je dus niet naar binnen met je fiets. Dan bestel je dat boek dus op internet. Ik wil dat toch nog even meegeven. Ik hoop ook dat de centrumwinkeliers hiermee gaan instemmen. Ze hebben gisteravond helaas niet vergaderd. Dit was mijn punt. De motie over de centrummanager ga ik uiteraard steunen, maar wel voor zo min mogelijk centjes. Maar ik denk dat we precies weten waar we met elkaar naartoe moeten.

De **voorzitter**: We hebben de eerste termijn van de raad gehad. Ik geef het woord aan wethouder Cramwinckel voor het beantwoorden van een aantal vragen, wellicht ook over de moties.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik heb het gevoel dat het voorstel over de € 382.000 op hoofdlijnen gesteund wordt, maar ik denk dat het belangrijk is om drie vragen uit elkaar te houden. Ten eerste wordt de versnelling op het punt van woningbouw, het omklappen van het sociaal domein en ook klimaat in meerderheid onderschreven. De tweede vraag is wat we met het geld doen dat nu nog niet besteed is. Er ontstaat al een discussie over het centrum en hoe we dat dan precies moeten doen. Daar zal collega De Bruijn straks op ingaan. Want er speelt nog een ander aspect, het derde aspect: wat is dan de relatie tussen die voorstellen over het centrum en het accommodatiebeleid? Op dat punt is het standpunt van het college, zoals door verschillende van u naar voren is gebracht, dat het verstandig is om eerst die voorstellen over het accommodatiebeleid even af te wachten - die komen binnenkort naar u toe - en van daaruit te kijken welke elementen

in dat accommodatiebeleid precies ingezet moeten worden om het centrum te verstevigen. Want we zijn het er wel over eens dat dat moet gebeuren, maar hoe we dat precies inhaken in de rest van het accommodatiebeleid, is ook weer een puzzel. Heeft dit nou heel lang moeten duren? Ja, het proces met het accommodatiebeleid heeft natuurlijk heel lang geduurd. Dat zijn we met elkaar eens, maar dat is omdat u vorig jaar als raad heel bewust tegen ons als college heeft gezegd: jongens, ga de zaak nou verbreden. Ga met je focus niet op een aantal locaties zitten, maar kijk eerst naar de breedte. Dat hebben we gedaan. De consequentie daarvan is dat we tot nu hebben moeten wachten om daar conclusies uit te trekken. Nogmaals, laten we dan consequent in die lijn door blijven redeneren en op basis van die voorstellen dus bekijken wat er dan ingezet kan worden voor het accommodatiebeleid.

Dat brengt mij, heel snel door de bocht, tot een advies over motie 137. Ik denk eigenlijk dat het verstandig is om die motie even aan te houden tot we die discussie over het accommodatiebeleid hebben gehad en om van daaruit te zien welk deel van die € 75.000 u eventueel wilt inzetten, hetzij voor het accommodatiebeleid, hetzij voor het centrum of voor een combinatie daarvan.

De heer **De Graaf** (PvdA): Dit is een mooi moment om een vraag te stellen die ik anders meteen zou hebben gesteld. Is deze motie eigenlijk niet vreemd aan de orde van de dag en hoort deze motie eigenlijk wel thuis bij dit agendapunt? Want er wordt geen enkele verwijzing gemaakt naar het desbetreffende agendapunt.

Wethouder **Cramwinckel**: Over welke motie heeft u het nu?

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik heb het over motie 137, waar u naar verwijst.

Wethouder **Cramwinckel**: Dat is uw eigen motie.

De heer **De Graaf** (PvdA): O, sorry, ik bedoel motie 139. Neem me niet kwalijk.

De **voorzitter**: De wethouder heeft het nog niet over motie 139 gehad.

De heer **De Graaf** (PvdA): Oké, dan heb ik me daarin vergist, maar dat neemt mijn vraag niet weg. Die leg ik straks graag bij de voorzitter neer.

Wethouder **Cramwinckel**: U loopt op mijn betoog vooruit, want ik heb alleen nog maar motie 137 behandeld. Mijn advies is om die aan te houden. Collega De Bruijn zal terugkomen op motie 139.

Ik stel de woorden van ONS Voorschoten zeer op prijs. De fractie van ONS Voorschoten zegt: laten we het college nu ook een stuk vertrouwen geven in de besteding van de posten die we hebben. Dat is precies de discussie die we ook in de commissie met elkaar hebben gevoerd. Met name rondom het klimaat is het een ingewikkelde spaghetti van beleid, uitvoering, eigen middelen en rijksmiddelen. Ik ben wel bereid om u nog een keer een schema te overhandigen waarin we een beetje overzichtelijker in kaart brengen hoe die spaghetti in elkaar zit en welk deel van het geld waarheen gaat. Ik denk dat dat de discussie bevordert, straks ook in het kader van het afleggen van verantwoording over hoe we dat precies doen. Die toezegging wil ik dus wel doen.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Over motie 137 heeft mijn collega net al gesproken. Ik wil graag even terugkomen op het punt van de centrummanager. Persoonlijk, als wethouder Economie, zie ik zeker een toegevoegde waarde in een centrummanager, ook om de leegstand tegen te gaan. Maar ik wil wel reageren op de inbreng van de SP, want we hebben in het verleden inderdaad mindere ervaringen gehad met een centrummanager. Misschien moeten we daarom de naam of de titel van zo'n persoon wel aanpassen. Maar goed, dan zeg je: what's in a name? Ik kan wel een klein beetje verklappen waar ikzelf aan zit te denken, namelijk een centrummanager nieuwe stijl. Dat zou betekenen dat iemand concreet voor ons centrum niet in het centrum gaat rondlopen om bij wijze van spreken te kijken of er een bankje scheef hangt of dat een bloemetje water gegeven moet worden, maar actief naar buiten gaat treden in de regio om te kijken of ondernemers kunnen worden gevonden die ook in ons centrum willen ondernemen, actief en proactief vraag en aanbod van leegstaande panden en ondernemers aan elkaar gaat matchen en bijvoorbeeld ook sneller kan opvangen wanneer iemand op het punt staat om te vertrekken, zodat we niet hoeven te wachten totdat een pand leegstaat en dan pas actie ondernemen, maar dat al in een vroeger stadium gaan doen.

Motie 139 nemen we als college graag over. We zien die als een steun in onze rug. Over het onderzoek werd gezegd dat we toch al heel veel kennis in huis hebben. Dat klopt. Er zijn in het land al best wat voorbeelden te noemen waarin die centrummanager nieuwe stijl positieve effecten laat zien. Een voorbeeld, in Beverwijk, heeft laatst ook in de krant gestaan. Daar zijn uiteindelijk ook Willem-Alexander en een afvaardiging vanuit ons ministerie naartoe gegaan. Het was dus een zeer goede tip, ook vanuit de raad, om daarnaartoe te gaan en naar een aantal andere voorbeelden in het land waar dit een succes is, om even af te kijken hoe zij dat voor elkaar hebben gekregen.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Gelet op het vervolg van het betoog van de wethouder denk ik dat dit het juiste moment is om de vraag te stellen. Het gaat hier natuurlijk niet meteen om de centrummanager. Het gaat niet in de laatste plaats om een kwartiermaker. Of moeten we lezen dat de wethouder zelf de functie van kwartiermaker gaat invullen? Dat menen we bloedserieus. Immers, u spreekt met de collega-wethouders en u heeft voorbeelden. Of moeten we lezen dat de taskforce een rol gaat spelen bij het kwartier maken? Of wordt het toch weer een externe derde? Wat moeten we ons daarbij voorstellen? We moeten oppassen dat we geen adviseurs aantrekken die andere adviseurs gaan adviseren.

De **voorzitter**: Dat lijkt me een goed advies, maar het woord is aan de wethouder.

Wethouder **De Bruijn**: Dat vind ik een goede vraag van ONS Voorschoten. Ik heb de motie natuurlijk niet zelf geschreven, maar ik zou me best kunnen voorstellen dat ikzelf die kwartiermaker ben, ook in het kader van wat kostenbesparingen. Ik wil die uitdaging best op me nemen. We hebben toch tijd zat ...

Ik wil ook even reageren op de inbreng van Voorschoten Sterk, dat reageerde op de € 90.000 van het sociaal domein en daarbij refereerde aan het Radar-rapport. Maar precies diezelfde vraag heeft uw fractiegenoot gesteld in de commissie. Daar heb ik uitgelegd dat we daar het voortschrijdend inzicht in hebben dat, in dit geval, Leiden er wel degelijk positief tegenover staat - volgens mij ging dat over de samenwerking - en dat wij ook wel degelijk ruimte hebben voor ons eigen beleid. Dat wilde ik dus nog een keer duidelijk maken. Ik denk dat ik het daar voor nu maar even bij laat.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder/locoburgemeester/kwartiermaker en nog heel veel meer. Er is behoefte aan een tweede termijn, maar eerst heeft de heer De Graaf nog een vraag.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter, ik heb weliswaar op het verkeerde motienummer gewezen, maar ik heb aan u de vraag gesteld over de status van de motie van de coalitie.

De **voorzitter**: Wij toetsen het formeel en materieel. De motie is ingediend naar aanleiding van dit raadsvoorstel, met als onderwerp de besteding van bestemde middelen in de begroting voor 2020. Er wordt dus expliciet gerefereerd aan dit raadsvoorstel. Ik zeg u toe dat wij in voorkomende gevallen ook nog eens extra goed naar de materiële toets gaan kijken, maar in formele zin hoort de motie zeker bij dit agendapunt.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter, ik zou heel even met de fractie van de Partij van de Arbeid willen overleggen over de motie.

De **voorzitter**: Wilt u een schorsing?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Een minuutje of twee minuutjes.

De **voorzitter**: Twee minuten dan.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: De heer Van Oostrum had om de schorsing gevraagd. Het lijkt mij dus logisch dat de heer Van Oostrum nu het woord krijgt.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. De suggestie van de wethouder om onze motie even aan te houden, nemen we over. Dank daarvoor.

De **voorzitter**: Motie 137 wordt aangehouden.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ja. Ik wil nog een aantal opmerkingen maken over het accommodatiebeleid en ...

De **voorzitter**: Nu zitten we in de tweede termijn, hè?

De heer **Van Oostrum** (CDA): Jazeker. We hebben vaak gehoord, ook vanavond, dat de werkor-
ganisatie kwetsbaar is - laat ik het zo maar even zeggen, in algemene zin - en dat die beter kan,
sneller kan, et cetera. Wij willen het college graag helpen om die versnelling door te zetten, ook op
het punt van het accommodatiebeleid. Wij willen het college dus eigenlijk een zet in de rug geven
op het punt van het accommodatiebeleid. We willen er ook op wijzen dat het Cultureel Centrum
aan het eind van het jaar formeel dichtgaat. Wij denken dus dat versnelling nodig is. Dat is twee.

Het derde punt is dat het niet de gemeenteraad is geweest die iets heeft gezegd over de biblio-
theek, de filmzaal et cetera. Het is het college geweest dat door middel van een informatiebrief
heeft gezegd: € 4 miljoen in de bibliotheek vinden wij te veel. Dat vind ik belangrijk, omdat de hele
tijd herhaald wordt dat de raad in de weg zit. Het is het college geweest dat dat onderzoek heeft
gewild en dat heeft gezegd dat het € 4 miljoen te veel vindt. Er is in deze raad nooit een raads-
voorstel geweest over de filmzaal of over het Cultureel Centrum. Voor de rest stemmen wij in met
het voorstel.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij omarmen de mondelinge toezegging van
de wethouder met betrekking tot motie 139. Als hij die functie van kwartiermaker op zich neemt,
dan kost dat niet, on top, nog geld voor een derde. Dan zien we het voorstel om een centrumma-
nager aan de slag te zetten, graag tegemoet. We gaan ons ten aanzien van die motie dus toch wat
anders verhouden dan we net aangaven. Daarbij teken ik nu natuurlijk al aan dat die centrumma-
nager het dan beter zal moeten doen dan de centrummanagers in omliggende gemeenten. Anders
wordt het een inflatoir verhaal en zijn we allemaal even hard aan het trekken aan de Zeemannen
van de toekomst. Dat is natuurlijk niet de bedoeling, maar als die toezegging er is, gaan we mee.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk; dan stemt u in met de motie. Willen de wethouders nog reageren?

Wethouder **De Bruijn**: Eigenlijk moet de heer Cramwinckel nog reageren op de inbreng van het
CDA, maar hij is even zijn handen aan het wassen.

De **voorzitter**: Ik schors een kort moment.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik heb dit van horen zeggen. Dan moet je altijd opletten,
maar eerlijk gezegd denk ik dat het beter is om dit debat te voeren aan de hand van de voorstellen
over de ins en outs inzake het accommodatiebeleid. Dat lijkt mij toch veel beter. Dan ga ik het
debat graag uitvoerig aan.

De **voorzitter**: Ik constateer dat we kunnen overgaan tot de stemmingen.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik stem tegen, zoals ik zei.

Mevrouw **Van Herk** (Voorschoten Sterk): Voorzitter. Voorschoten Sterk stemt voor, maar ik wil wel
graag een aantekening bij punt 2 over het omklappen van het sociaal domein, want ik ben be-
nieuwd hoe die PM er in de toekomst uit komt te zien en ik maak me daar zorgen over.

Het voorstel wordt aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van Voorschoten
Lokaal ertegen heeft gestemd en dat de fractie van Voorschoten Sterk aantekening wenst op het
punt van het omklappen van het sociaal domein.

De **voorzitter**: Nu komen we bij de moties. Motie 137 is aangehouden. Motie 139 is overgenomen.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Ik heb nog niet de bevestiging van de wethouder gehoord dat hij zijn voornemen concretiseert. Gaat hij die rol invullen?

De **voorzitter**: Dat is een terechte vraag. Ik kijk even naar wethouder De Bruijn, die heeft gezegd dat hij bereid is om die rol van kwartiermaker over te nemen. Hij bevestigt dat nu. Motie 139 is dus overgenomen.

8. Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2020-2035 (IHP) (raadsregistratienummer Z/19/039103/169327)

De **voorzitter**: Er zijn technische vragen gesteld door ONS Voorschoten. Die zijn beantwoord; het antwoord op vraag 2 is gecorrigeerd. Er is een memo van de wethouder, met ook die correctie van het antwoord op vraag 2. Er is amendement 086 van het CDA, de PvdA, de VVD, ONS Voorschoten en Voorschoten Sterk, er is amendement 089 van de VVD en D66 en er is motie 138 van D66, GroenLinks en de VVD. Er zijn dus twee amendementen en een motie. Er wordt straks eerst over de amendementen gestemd, met het meest verstrekkende amendement voorop. Dan wordt over het voorstel als geheel gestemd en dan over de motie. Dat is de orde.

Als gemeente willen wij dat onze kinderen naar goede, frisse en duurzame scholen gaan. Met het vaststellen van het Integraal Huisvestingsplan, het IHP, wordt een schets gegeven van de benodigde investeringen om in Voorschoten een passende onderwijshuisvesting te realiseren en te behouden. Het IHP wordt opgesteld voor een periode van zestien jaar en is een kaderstellend document. Het IHP zal na vier jaar of aan het begin van de volgende collegeperiode worden geactualiseerd om in te kunnen spelen op ontwikkelingen op het gebied van de onderwijshuisvesting. Voorgesteld wordt de visie zoals geformuleerd in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vast te stellen en het IHP Onderwijs in 2022 te actualiseren en daarna elke vier jaar scenario 1 vast te stellen en te onderzoeken of er mogelijkheden en kostendragers zijn. Ik zal het niet verder voorlezen, maar dit is dus waar het over gaat. We beraadslagen weer in twee termijnen en daarin komen de amendementen en de motie aan de orde. Het huidige raadsvoorstel bevat vijf beslispunten.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. We hebben hier in de commissie zeer uitvoerig en diepgaand over gesproken. Eigenlijk hebben we niet zo gek veel toe te voegen aan wat er toen is gezegd. Het voorstel is aardig aangepast, behoorlijk in onze denkrichting. We kunnen hier dus wel mee akkoord gaan.

Een punt waarop we nog wel hebben zitten hameren, ook met de vragen, betreft het medegebruik. We hebben op basis van de visies en de mening van de schoolbesturen begrepen dat ze alle visies onderschrijven die in het IHP staan. Dat zal uiteindelijk ook betekenen dat medegebruik of hoe je het ook wilt formuleren, wel mogelijk is. We komen daar graag op terug bij het accommodatiebeleid, maar we gaan akkoord met het voorstel. Het amendement dat we mede-indienen, steunen we uiteraard. De moties zouden wat ons betreft niet hoeven. Het stuk is voldoende duidelijk.

De heer **Van Rixtel** (GroenLinks): Voorzitter. In de commissievergadering hebben we ons al heel positief uitgesproken over het Integraal Huisvestingsplan. Er waren ook veel complimenten, ook vanuit de andere partijen. Zoals het nu voorligt, was het wat ons betreft eigenlijk een hamerstuk. Ik denk dat het ook goed is om te memoreren dat dit natuurlijk een visie is voor de hele lange termijn, een kaderstelling die eens in de zoveel tijd herzien wordt. Ik denk dus dat we moeten voorkomen om te veel op de details in te zoomen. Dat heeft naar mijn mening niet zo heel veel zin.

Het is ook belangrijk dat dit stuk in overeenstemming met de schoolbesturen is geschreven, dat er dus duidelijk een consensus is en dat de schoolbesturen met dit plan ook een duidelijke stip op de horizon hebben. Dat is winst. Ik meen me te herinneren dat het college tijdens de behandeling in de commissie al heeft toegezegd dat we voor de schoolplannen ook reserveringen gaan maken. Het amendement van het CDA dat daarop ingaat, kunnen wij dus positief beoordelen, maar is in wezen schieten op een open goal, omdat het college die reserveringen volgens mij al heeft toegezegd.

Tot slot de motie van GroenLinks, de VVD en D66. Ik denk dat het goed is om D66 de eer te geven als initiatiefnemer van die motie. Adriaan zal daar dus ongetwijfeld nog wat meer over zeggen, maar ik wil wel benadrukken dat het punt van multifunctionaliteit en multifunctioneel gebruik van

schoolgebouwen voor deze coalitie een ontzettend waardevol en belangrijk punt is en dat we eigenlijk vinden dat dat niet kan wachten op al die termijnen. Ik denk dat het gewoon goed is om daar, nu de gesprekken met de schoolbesturen lopen, ook een begin mee te maken. Dat is wat ons betreft dus ook de inzet van deze motie.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Tijdens de afgelopen commissievergadering heb ik gevraagd hoeveel duurder de nieuwbouw voor deze scholen in de toekomst wordt wanneer op de nieuwe scholen slechts 70% afgeschreven gaat worden. In het antwoord dat ik vandaag van de wethouder ontving, staat dat de resterende 30% wordt afgeschreven op het moment dat er vervangende nieuwbouw plaatsvindt. Hierdoor stijgen de kosten bij vervangende nieuwbouw met 30%. Dat is een goed voorbeeld van het probleem dat ik heb met deze manier van afschrijven. Dit college belast toekomstige colleges met de kosten die dit college nu niet wil nemen. Dit vindt Voorschoten Lokaal onverantwoordelijk besturen. Daarom hebben wij de begroting vorig jaar afgewezen, evenals de nota Activabeleid, eerder vanavond, die daar een uitwerking van is. Wij zijn voor een goede huisvesting voor het onderwijs, maar het mag niet zo zijn dat 30% van de kosten doorgeschoven wordt naar toekomstige generaties inwoners en gemeentebesturen. Nogmaals, dat vinden wij onfatsoenlijk besturen. Ik hoop dat het college in de komende Kadernota terugkomt met een betere en volledige dekking. Aangezien dit een wettelijk dingetje is, zal ik voorstemmen, maar ik denk dat ik mijn punt wel gemaakt heb. Onze kinderen en ook onze kleinkinderen hebben ook recht op goede schoolgebouwen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. In de commissie hebben wij reeds sympathie en steun uitgesproken voor het IHP. Ik haal nog even heel kort de elementen aan die voor ons belangrijk zijn. Ten eerste het accommoderen van wettelijke taken, scenario 1. Ten tweede het faciliteren van flankerende voorzieningen; dat is in feite de motie over het faciliteren van multifunctionaliteit et cetera, wel tegen kostendekkende prijzen of tarieven. Wij steunen ook de volgorde van de nieuwbouw. De steun voor het onderwijs is al aangehaald; die vinden wij belangrijk. Dat is dus een ander element waardoor wij instemmen met het IHP.

We hebben nog wel twee punten van aandacht, ten eerste de spreiding van het gymnastiekonderwijs. Wij hebben de wethouder gevraagd of hij in de herziening van het IHP binnen twee jaar meer aandacht kan schenken aan de spreiding van het gymnastiekonderwijs, want we zien nog dat dat om allerlei redenen niet goed is georganiseerd. Het tweede punt, de dekking, is natuurlijk een belangrijk punt. We nemen wel voor de eerste twee jaar dekking op in de Kadernota, maar wij vinden een wettelijke taak belangrijk. Daar staan we dus voor aan de lat en wij vinden ook dat er eigenlijk geen afhankelijkheid van alternatieve kostendeckers zou moeten zijn, want we moeten die scholen gewoon van rechtswege bouwen. Dat is een wettelijke taak van ons. Vandaar de oproep om een reserve in te stellen per 2021 en bij de Kadernota dan de discussie te voeren over de aanwas van die reserve et cetera.

De **voorzitter**: Even voor de mensen die meeluisteren en voor de andere raadsleden: daarmee heeft u aan het slot uw amendement 086 toegelicht.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik hoop van wel. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA, Voorschoten Sterk, Voorschoten Lokaal, de VVD en ONS Voorschoten, luidt:

"Amendement 086.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020, gezien het raadsvoorstel nr. Z/19/039103/169327,

overwegende dat uit het IHP blijkt dat in de komende periode vervangende huisvesting voor drie scholen noodzakelijk is;

constaterende dat:

- *de gemeente Voorschoten een wettelijke zorgplicht heeft voor onderwijshuisvesting;*
- *de gemeente Voorschoten voor de uitvoering van deze zorgplicht op jaarbasis circa € 1 miljoen in de algemene uitkering ontvangt;*

van mening dat:

- de gemeentelijke zorgplicht ten aanzien van de onderwijshuisvesting met zich meebrengt dat voor vervangende nieuwbouw een reserve in de begroting zou moeten worden opgenomen zodat aan deze zorgplicht adequaat uitvoering kan worden gegeven;
- de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht ten aanzien van onderwijshuisvesting niet afhankelijk zou moeten zijn van alternatieve kostendragers;

Besluit:

In het voorgestelde besluit onder nummer Z/19/039103/169327 een zesde en zevende beslispunt toe te voegen die als volgt luiden:

6. een reserve onderwijshuisvesting in te stellen per 2021 van waaruit de kapitaallasten van vervangende nieuwbouw gedekt kunnen worden;

7. Bij de Kadernota 2021 een besluit te nemen over de opbouw van de reserve onderwijshuisvesting."

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. De rol die we als gemeente hebben op het punt van onderwijs, is beperkt. Schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor wat er in de klas gebeurt en de inspectie ziet toe op kwaliteit. Voor ons resten eigenlijk maar twee verantwoordelijkheden: zorgen dat zo weinig mogelijk leerlingen thuiszitten en zorgen dat de leerlingen in goede schoolgebouwen onderwezen worden. Toch gaat de keuze over onderwijshuisvesting over meer dan bakstenen en behang. Keuzes die we als gemeente maken voor schoolgebouwen, zijn bepalend voor de impact die het onderwijs heeft op onze Voorschotense samenleving. In het Integraal Huisvestingsplan komt dit in enige mate aan bod, maar ik benoem een aantal punten die voor D66 van belang zijn. Onderwijs in duurzame schoolgebouwen draagt bij aan bewustwording over duurzaamheid bij ouders en kinderen. Zonnepanelen op een schooldak en een display met gegevens over hoeveel energie al is opgewekt, hebben zo een waarde die verder gaat dan alleen het aantal kilowatturen. Groene schoolpleinen waar kinderen groenten verbouwen, dragen bij aan een gezonde levensstijl, net als scholen met goede faciliteiten om te kunnen gymmen. Scholen met verschillende levensbeschouwelijke achtergronden die bij elkaar in de buurt gehuisvest zijn of zelfs in hetzelfde gebouw, dragen bij aan de maatschappelijke integratie. Als je kind nooit in aanraking komt met kinderen die een hele andere opvoeding krijgen dan jij, is de kans klein dat je respect leert op te brengen voor mensen die heel anders in het leven staan dan jij. Multifunctionele schoolgebouwen waar bijvoorbeeld ruimte is voor culturele verenigingen of taalonderwijs voor volwassenen, zijn een ontmoetingsplek voor buurtbewoners, vergroten de ouderbetrokkenheid, bieden voorzieningen die we hard nodig hebben in ons dorp en zorgen voor efficiënt gebruik van ruimte en middelen. Combinaties tussen onderwijs, voorschoolse educatie, buitenschoolse opvang en maatschappelijk werk, het zogenaamd integraal kindcentrum, zorgen voor doorlopende leerlijnen en een pedagogisch klimaat waarin achterstanden snel gesignaleerd worden en kinderen de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Dit zijn allemaal zaken die voor D66 centraal moeten staan bij de uitvoer van het IHP.

De moeilijkheid is echter dat het voorstel is om in eerste instantie alleen het zogenaamde scenario 1 uit te werken, de wettelijke verplichting om in de komende vijftien jaar voor de nutschool, de Fortgensschool en de Emmaus een nieuw gebouw neer te zetten. Het is goed dat er duidelijkheid komt voor de schoolbesturen. Dat was tijd, maar alleen daarmee wordt aan deze brede maatschappelijke impact nog niet echt invulling gegeven. Wel zoeken we onder de scenario's 2 tot en met 4 uit of we misschien ook nog iets kunnen met die brede maatschappelijke impact, met gymzalen en met veiligheid; een "nice to have", zeg maar. Dat is wat D66 betreft te beperkt. Ja, we moeten aan de slag met die drie scholen en het is goed dat er nu duidelijkheid komt, maar D66 wil voorkomen dat het maatschappelijk belang hierbij ondersneeuwt onder de wens om nu snel aan de slag te gaan met nieuwbouw. Daarom dien ik bij dezen mede namens GroenLinks en de VVD een motie in die het college oproept om in de uitwerking van de plannen die voortkomen uit het IHP, dat maatschappelijk rendement centraal te plaatsen. De motie luidt:

"Motie 138.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020,

constaterende dat:

- *het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) alleen de feitelijke nieuwbouw van drie schoolgebouwen voorziet, de wettelijke taak, zonder al duidelijkheid te bieden over de wijze waarop die nieuwbouw gaat bijdragen aan onderwijskundig en maatschappelijk rendement;*
- *voor dat rendement, evenals voor vraagstukken rond gymzalen en (verkeers)veiligheid, eerst kostendragers gezocht gaan worden, alvorens die concreet in te vullen;*

overwegende dat:

- *het IHP eindelijk de lang gevraagde duidelijkheid biedt over de nieuwbouw van drie scholen in Voorschoten en uitstel daarom niet wenselijk is;*
- *onderwijshuisvesting één van de weinige instrumenten is die een gemeente heeft om te sturen op het maatschappelijk rendement van onderwijs;*
- *in de verdere uitwerking van de huisvestingsaanvragen door schoolbesturen nog voldoende mogelijkheden zijn om op maatschappelijk rendement te sturen;*

verzoekt het college om:

- *in de verdere uitwerking van het IHP en de behandeling van huisvestingsaanvragen van schoolbesturen, nadrukkelijk te benoemen welk maatschappelijk rendement met die aanvragen wordt beoogd en hoe de plannen aan dat maatschappelijk rendement bijdragen;*
- *daarbij expliciet aandacht te besteden aan functiecombinaties, waarbij de pedagogische ontwikkeling van het kind én de gemeentelijke behoefte aan publieke accommodaties aan de orde komen;*
- *daarbij tevens te onderzoeken of een aangepaste planning/tijdsvolgorde ten opzichte van het IHP wenselijk en haalbaar is, bijvoorbeeld door twee scholen in dezelfde tranche te plaatsen en op één locatie te combineren,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Voor nieuwbouw is echter ook geld nodig. Het is goed dat het CDA daarvoor aandacht heeft gevraagd. Het instellen van een reserve voor onderwijshuisvesting zou zeker een goede optie kunnen zijn. Wat we echter zorgelijk vinden, is dat het CDA in feite een ongedekte cheque lijkt uit te schrijven. Het stelt alvast een reserve in en bepaalt later wel of en, zo ja, hoeveel geld we daarvoor hebben. Een lege reserve is niets. Er moet dus geld in, maar daarvoor is er op dit moment geen dekkingsvoorstel. Dat is ondeugdelijk financieel beleid. Bovendien heeft het college al toegezegd hiernaar te willen kijken bij de Kadernota. Deze reserve en dit amendement voegen op dit moment dus niks anders toe dan een lege huls. Ik vraag me dus echt af wat dit amendement zou toevoegen; die vraag leg ik bij het college neer.

Het is goed dat we eindelijk drie nieuwe schoolgebouwen gaan realiseren in Voorschoten, maar laten we daarbij niet uit het oog verliezen dat er meer op het spel staat dan bakstenen en behang. Het gaat uiteindelijk om wat we in Voorschoten met het onderwijs willen realiseren.

De heer **In 't Veen** (VVD): Voorzitter. Er is nu maar ook tijdens de commissiebehandeling al heel wat gezegd door de vertegenwoordigers van de diverse partijen. Als eerste aanzet kunnen wij ons vinden in het voorliggende plan, maar er zijn nog wel een paar puntjes waarop wij graag nog wat toelichting willen krijgen. Het plan voorziet voornamelijk in een aantal scholen, maar gaat niet echt in op de mogelijkheid van het invoeren van andere schooltypes binnen Voorschoten. Een voorbeeld van een ander soort onderwijs is het montessorionderwijs. Ik heb diverse ouders gesproken die daar toch wel belangstelling voor hebben. Ik vraag de wethouder of de mogelijkheid hiertoe bestaat. Dat betekent dan wel dat er ook een nieuwe school moet worden opgezet.

Ik zou ook graag een kleine toelichting krijgen op de problematiek van de verkeersveiligheid. Uiteraard moeten er veilige routes zijn, maar de omgeving moet natuurlijk niet helemaal autoluw worden gemaakt en de plannen die in het IHP voorliggen, moeten natuurlijk niet gaan schuren met het al vastgestelde Verkeerscirculatieplan. Stel je voor dat het plan bijvoorbeeld zou zijn om de Prins Bernhardlaan, waar veel verkeer is en waarover ouders hun kinderen naar de scholen Emmaus en Nuts brengen, af te sluiten in het kader van veiligheid; dan heb je toch wel problemen met personen die slecht ter been zijn en die de scholen moeilijk op andere wijzen kunnen bereiken.

Als we dit betrekken op de Prins Bernhardlaan, lijkt het ons dus goed dat die laan gewoon beschikbaar blijft voor een goede verkeerscirculatie binnen Voorschoten en dus niet wordt afgesloten.

Dan de duurzaamheid. Het lijkt mij logisch dat scholen tegenwoordig duurzaam en energieneutraal worden gebouwd. Ik versta onder "duurzaamheid" eigenlijk "bouwen voor de eeuwigheid". Dat betekent dat de scholen heel lang meegaan. De scholen De Vink en Het Kompas zijn ook duurzaam gebouwd, maar ik kan me nog goed herinneren dat toen in 2014 een nieuwe raadsperiode begon, wij direct werden geconfronteerd met een schuld van € 500.000 omdat er als gevolg van het duurzaam bouwen bewegende vloeren waren. Laten we dat niet weer krijgen. Ik zit er niet op te wachten dat we weer in zo'n situatie terechtkomen. Duurzaam is dus prima, maar wel solide en stevig.

Ik heb nog antwoord gekregen op mijn vraag wie het eigendom heeft van de grondpercelen waarop de scholen zijn gevestigd, waarvoor dank. Het is een bijzondere constructie: de gronden waarop Emmaus en Nuts zijn gevestigd, zijn in juridisch eigendom van de schoolbesturen, de schoolstichtingen, maar het economisch eigendom vervalt aan de gemeente wanneer de functie van onderwijsplek daar vervalt. Als je heel slecht zou doen, zou je er dus niet meer aan meewerken om op die plekken nog scholen te vestigen, want dan vervallen de grond en de opstallen van rechtswege aan de gemeente. Maar goed, daar gaan we niet van uit. We gaan uit van goede trouw en we gaan zorgen dat er mooie scholen komen. Maar ik vind het interessant dat de grond van de Fortgensschool wél in eigendom is van de gemeente. Wat dat betreft zou ik dus graag willen dat in de toekomst en eigenlijk ook in dit IHP aandacht gaat worden besteed aan de samenvoeging van scholen op één plek. Het zou mooi kunnen zijn dat de Fortgensschool met de Emmaus of met de Nuts gaat en dat de grond waarop de Fortgensschool is gevestigd, vrijkomt. Want dat zou een prachtige plek zijn voor seniorenappartementen, met een winkelcentrum dichtbij en een bushalte. Maar goed, ik geef dat het college mee om daar t.z.t. zijn ideeën over te laten gaan.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik wil een ding meegeven. Als u versneld gaat slopen of uit gaat stellen, moeten wij nog grotere boekwaardes gaan afboeken. Dat brengt met zich mee dat wij in feite aan kapitaalvernietiging doen als wij versnellen in de opgave. Het tweede punt is dat wij, als wij twee scholen in één periode doen, ook meer dekking nodig hebben. De combinatie van die twee elementen is financieel een lastige.

De heer **In 't Veen** (VVD): Dank u voor deze opmerking, maar ik heb u inmiddels wel leren kennen als een financieel genie. Ik ga ervan uit dat u in de toekomst vast met goede plannen komt.

De heer **Andringa** (D66): Meneer Van Oostrum heeft hier op zich gelijk in, behalve dat het combineren van gebouwen aan de andere kant natuurlijk ook besparingen oplevert. Als je bijvoorbeeld gezamenlijke faciliteiten creëert op één locatie - bijvoorbeeld een aula met podium; elke school heeft er één, maar elke school gebruikt die zo weinig dat je die prima met twee scholen kunt gebruiken - kun je aan de andere kant dus dezelfde kostenbesparing genereren door twee locaties te combineren, zoals dat op dit moment op heel veel plekken in Nederland heel succesvol gebeurt.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik ben het natuurlijk eens met die noties over multifunctionaliteit; daar is geen enkele discussie over mogelijk. Het enige wat relevant is, is dat je, als je wisselt in volgorde, prioriteert en herschikt, wel te maken hebt met financiële effecten die, ook gegeven het afschrijvingsbeleid, een wat sterker effect hebben dan in een normale situatie. Maar ik snap uw punt over die multifunctionaliteit.

De **voorzitter**: Dat noem je een constructieve discussie. De heer In 't Veen was bezig met zijn beschouwing en werd onderbroken door de dialoog tussen de heren Andringa en Van Oostrum.

De heer **In 't Veen** (VVD): De VVD maakt zich wel enige zorgen over de vraag hoe dit plan gefinancierd moet worden. Er zijn nogal wat wensen en wij willen graag dat deze wensen op hun financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid worden getoetst en dat verder wordt onderzocht welke mogelijkheden en kostendragers er zijn voor de scenario's 2 en 3, genoemd in het ontwerpplan. Hiertoe dienen wij samen met D66 een amendement in. Het amendement luidt:

"Amendement 089.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020, gezien het raadsvoorstel nr. Z/19/039103/169327,

constaterende dat de gemeente Voorschoten zich aan de wettelijke taken van onderwijshuisvesting moet houden;

van mening dat:

- alle extra wensen op financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid moeten worden getoetst;
- de scholen en de wijken waarin ze liggen, altijd per auto bereikbaar moeten blijven;

Besluit:

In het voorgestelde besluit onder nummer Z/19/039103/169327 beslispunten 1 en 3 te wijzigen in:

1. De visie zoals geformuleerd in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) als leidraad te gebruiken.
3. Onze wettelijke onderwijshuisvestingstaak uit scenario 1 vast te stellen en te onderzoeken welke mogelijkheden en kostendragers er zijn voor de scenario's 2 en 3."

De heer **Maassen** (SP): Daar heb ik een vraag over. Meneer In 't Veen, uw naam staat onder beide amendementen. Met betrekking tot de discussie over de kostendragers lijken die amendementen met elkaar in tegenspraak, want het amendement dat als eerste ondertekenaar de heer Van Oostrum heeft, zegt daarover: "van mening dat (...) de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht ten aanzien van onderwijshuisvesting niet afhankelijk zou moeten zijn van alternatieve kostendragers". Het andere amendement, waarvan uzelf de eerste ondertekenaar bent, gaat, zoals u zelf net ook zei, over het toevoegen van het beslispunt om "onze wettelijke onderwijshuisvestingstaak uit scenario 1 vast te stellen en te onderzoeken welke mogelijkheden en kostendragers er zijn voor scenario 2 en 3". Mijn vraag aan u is dus of u vindt dat we moeten uitzoeken welke mogelijkheden er zijn voor extra kostendragers. Of vindt u dat er geen alternatieve kostendragers zouden moeten zijn?

De heer **In 't Veen** (VVD): Ik zie het heel anders. Ik zie het zelfs als een tweesporenbeleid: we gaan een reserve opbouwen en tegelijkertijd geven we het college de opdracht om heel zuinig hiermee om te gaan en uit te zoeken welke kostendragers er zijn. Mochten er reserves zijn, dan gaan die in ieder geval naar de reserve voor de scholen. Ik zie dus geen tegenstrijdigheid.

De heer **Maassen** (SP): Ik denk dat u de enige in deze zaal bent die die tegenstrijdigheid niet ziet.

De heer **In 't Veen** (VVD): Ach, dat heb ik vaker.

Met het oog op de financiering van het plan om voldoende geld te serveren, stemmen wij natuurlijk ook in met het amendement dat ons financieel genie, de heer Van Oostrum, heeft ingediend. Dat kunnen wij dan ook onderschrijven en wij willen dat graag steunen. Ik ben gekomen aan het eind van mijn beschouwing en ik geef het woord graag over aan de heer De Graaf, die naast mij zit. Maar dat laat ik aan de voorzitter. Ik heb gezegd wat ik wilde zeggen en dat lijkt mij wel duidelijk.

De **voorzitter**: Ik geef graag het woord aan de heer De Graaf nu de heer In 't Veen dat zo vriendelijk aanbeveelt.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik ben bang dat ik anders niet aan het woord zou zijn gekomen. Nee, daar bedoel ik helemaal niks mee. Dat is gewoon een compliment aan de heer In 't Veen. Het is goed dat dit document er is. Het biedt de scholen nu duidelijkheid over wat ze over een aantal jaren mogen verwachten, maar we weten nog niet hoe we het gaan betalen. Dat is een klein probleempje. Vandaar het samen met een aantal andere partijen ingediende amendement dat betrekking heeft op de vorming van een reserve.

Ik ben een beetje verbaasd over de inbreng van de heer Andringa. Ik heb een vraag aan hem naar aanleiding van iets wat hij zei. Vindt u het "ondeugdelijk financieel beleid" indien de raad uitsprekt dat een reserve moet worden gevormd voor de toekomstige bouwopgave op het terrein van scholen? Dat is mijn vraag aan u, want volgens mij zei u dat. Dat bevreedt mij zeer.

De heer **Andringa** (D66): Ik vond het heel terecht dat die vraag in de commissie werd gesteld. Ik was toen ook heel blij met de toezegging die het college volgens mij heeft gegeven om dit inderdaad te gaan bekijken. Ik heb de heer Van Oostrum in de voorbereiding op deze raadsvergadering ook gesuggereerd om misschien in de vorm van een motie een oproep te doen om dit te onderzoeken. Ik vind het heel vreemd om in een amendement, in een raadsvoorstel, te zeggen: het is er nu; we gaan niet kijken of het kan en of er dekking is. Volgens dit amendement moet vanaf nu in de begroting verankerd worden - want een raadsvoorstel moet je uitvoeren - dat er een reserve Onderwijshuisvesting komt, waar nog geen dekking voor is. Dan denk ik: je moet geen lege huls creëren door zo'n ongedekte reserve op te tuigen. Dat heb ik ook aan de heer Van Oostrum gesuggereerd. Als hij het in een motie had gedaan, had ik het van harte gesteund, maar in deze vorm vind ik het heel opmerkelijk.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Als u het goed leest, ziet u dat de reservevorming wordt opgenomen in de begroting voor 2021. We hebben hier met elkaar afgesproken dat we in de Kadernota afwegingen maken et cetera. Ik heb dat amendement afgestemd met de griffie, want daar hebben we de griffie voor. De griffie zegt dat dit amendement solide is.

De heer **Andringa** (D66): Ik zal het de heer Urban niet aandoen om hem te politiseren in dit geheel. Ik denk dat het onverstandig is; dat heb ik eerder gezegd. Ik denk niet dat je een reserve moet creëren als je geen voorstel hebt om een reserve te dekken. Bij de Kadernota bespreken we inderdaad of we reserves gaan dekken. Dan kunnen we dus besluiten welke reserves we oprichten. Dat moeten we nu niet besluiten als we daar nog geen dekking bij hebben.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Ik heb toch een vraag aan de heer Andringa. Mijn kennis is natuurlijk niet honderd procent en onderwijs is natuurlijk een D66-puntje. Ik heb altijd begrepen dat in de uitkering die wij van het Rijk krijgen, gewoon een bedrag zit - misschien niet tot op de euro bekeken - voor onderwijshuisvesting. Die dekking is er dus toch feitelijk?

De heer **Andringa** (D66): Ja, daar heeft de heer Zeelt gelijk in. Dat is ook een van de redenen waarom ik zeg: kijk bij de Kadernota eens kritisch wat voor reserve je moet instellen. U heeft er namelijk gelijk in dat dit in de lumpsumuitkering van het Rijk verankerd zit. Omdat dat gewoon standaardbeleid is, moet je dat dus eigenlijk niet dekken uit de reserves maar uit je exploitatiebegroting. Dat we dat de afgelopen jaren niet gedaan hebben en een achterstand hebben opgebouwd, neemt niet weg dat ik me ook kan voorstellen dat je voor een beperkte tijd een reserve optuigt om die achterstanden in te lopen, want je kunt die achterstanden niet uit je exploitatiebegroting financieren. Zodra die achterstanden dan weg zijn, moeten we het in onze reguliere exploitatiebegroting zonder reserve hebben zitten. Maar ook om die redenen moet je niet nu al besluiten om een reserve op te richten, maar moet je eerst uitwerken of een reserve nodig is en, zo ja, hoe je die gaat dekken in plaats van het op deze manier te doen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik blijf me verbazen over de redenering van de heer Andringa, want ik zou geneigd zijn om te zeggen: op het moment dat je besluit dat er op een gegeven moment een aantal nieuwe schoolgebouwen moeten komen, geef je als raad via het amendement het college de opdracht mee om een reserve te gaan vormen om dat te kunnen financieren. Dat lijkt mij nogal logisch. Maar goed, daarover verschillen wij klaarlijklijk van opvatting.

Ik heb aan de heer Andringa of zijn collega's een vraag over motie 138, met name over het tweede punt, de functiecombinatie, hoe aantrekkelijk die ook moge zijn. Betekent dit dat het risico bestaat dat de ontwikkeling van het samenhangende accommodatiebeleid vertraging oploopt? Of is dat wat u betreft niet aan de orde? Want zo zou het kunnen worden gelezen omdat je dan eerst moet afwachten wat er mogelijk is binnen de nieuwe scholen voordat je definitieve besluiten kunt nemen over het accommodatiebeleid. Ik zou graag van u horen dat dat niet de bedoeling is.

De heer **Andringa** (D66): Dat is niet de bedoeling.

De heer **De Graaf** (PvdA): Dan laat ik het hierbij.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik ga hier niet meer zo heel veel over zeggen. Wij zijn blij dat het voorstel er ligt. Het geeft duidelijkheid. Het is inderdaad wel verstandig om snel verder te gaan kijken hoe je die multifunctionele invulling van die schoolgebouwen vorm gaat geven. Daarom zal mijn fractie voor motie 138 stemmen. Mijn fractie is het niet eens met de opmerking dat alterna-

tieve kostendragers geen goed idee zijn voor onderwijs. Daarom zullen wij niet voor amendement 086 stemmen. Daar wil ik het graag bij laten.

De **voorzitter**: Dat kan ik me voorstellen. Het woord is aan wethouder De Bruijn. Wij waarderen het dat wethouder De Bruijn inspringt op dit punt. Laten we dat ook even zeggen, want dit is een extra taakverzwaring binnen het college. Het is fijn dat u dat wil doen.

Wethouder **De Bruijn**: Geen probleem, voorzitter. Ik doe dat ook niet alleen. Het financiële gedeelte wordt straks door collega Cramwinckel overgenomen. Dat zeg ik alvast, zodat u niet denkt dat uw vraag niet wordt behandeld. Ik merk heel veel positiviteit over het voorstel. Ik moet zeggen dat ik daar blij mee ben. Ik zie dat ook als een compliment voor Monique Lamers, die hier natuurlijk ook veel tijd in heeft gestoken. Dat wil ik nog even opmerken voordat ik begin.

Ik ga nu in op de inbreng van de fracties. Ik hoor veelal aandacht voor het multifunctioneel gebruik. Bij ONS Voorschoten hoorde ik ook het medegebruik. Ik denk dat dat zeker een aandachtspunt moet zijn. Dat is het ook in het stuk. Ik wil ook nog even onderstrepen wat GroenLinks zei: de schoolbesturen staan inderdaad volledig achter dit voorstel. Sterker nog, ze hebben het ondertekend. Het is inderdaad goed om dat ook nog eventjes te benadrukken.

Op een gegeven moment werd er - volgens mij door het CDA - gesproken over spreiding van gymnastiekonderwijs. Dat vind ik een heel goed punt. Ik heb net even met de collega overlegd en wij kunnen toezeggen dat we dat inderdaad gaan meenemen, ook bij het kijken naar de toekomst en de uitwerking van de kaders.

D66 heeft volgens mij een heel betoog gehouden over de visie van D66 op dit stuk. Dat is ook logisch voor een partij als D66. Ook daarbij kwam het multifunctioneel gebruik naar voren, evenals het maatschappelijk rendement. Dat staat natuurlijk ook in de ingediende motie.

De VVD had het over het autoluw maken. Ik denk dat ik nog wel eventjes moet uitleggen hoe het op dit moment in het stuk staat. Er staat letterlijk dat het gebied bij de scholen het domein moet worden van fietsers en voetgangers. Dat betekent niet dat er geen auto's mogen komen. U moet het eigenlijk zo zien dat er een bord hangt met: "auto's zijn te gast". Auto's rijden dus stapvoets. Het is dus niet zo dat auto's daar niet mogen komen. Dat wil ik u graag meegeven.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Ik heb een vraag over autoluw en "fietsen te gast". Betekent dit dat er een doorbraak is om het Verkeerscirculatieplan bij te gaan stellen, waar wij altijd zo voor gepleit hebben?

Wethouder **De Bruijn**: Sorry, het verkeers...?

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Het Verkeerscirculatieplan.

Wethouder **De Bruijn**: Ik moet eerlijk zeggen dat ik me daar niet in heb verdiept. Daar moet ik dus later op terugkomen.

De **voorzitter**: Een heel eerlijk en begrijpelijk antwoord.

Wethouder **De Bruijn**: De VVD vroeg of het mogelijk is om een nieuwe school te vestigen, bijvoorbeeld een Montessorischool. Op dit moment staat er geen nieuwe school gepland, eigenlijk alleen de vernieuwing van de huidige scholen. Daarnaast is het redelijk moeilijk om een nieuwe school te vestigen. Je moet daarbij aan zeer strenge eisen voldoen om überhaupt een nieuwe school te kunnen vestigen en ik denk niet dat wij daar op dit moment aan kunnen voldoen.

In "duurzaam" ziet u vooral duurzaam, solide en stevig bouwen. Graag! Solide en duurzaam bouwen voor de toekomst is zeker een vorm van duurzaamheid die wij kunnen onderstrepen. En het liefst inderdaad geen verrassingen, zoals in het door u genoemde voorbeeld.

U heeft natuurlijk ook iets gezegd over juridisch eigendom en economisch eigendom. Het klopt inderdaad dat er een verschil is tussen twee scholen en de andere school. Ik kan in ieder geval zeggen dat het juridisch eigendom eigenlijk is ingesteld om juist de schoolfunctie van deze scholen

te beschermen, zodat wij niet zomaar kunnen zeggen: oké, school, weg en we kunnen er iets anders neerzetten. Het is destijds dus wel met een reden op die manier toegepast.

Het samenvoegen van scholen, bijvoorbeeld in de door u genoemde voorbeelden, is zeker iets wat we gaan onderzoeken. Dat is zeker een van de opties voor de toekomst, maar dit vergt natuurlijk wel een goede onderbouwing en een businesscase. Het klopt ook wat het CDA opmerkte: als we een school eerder gaan afbreken en afschrijven, heb je wel te maken met een hogere boekwaarde. Ik sluit me op dat punt dus inderdaad aan bij, zoals u hem noemde, de financieel expert.

De heer **In 't Veen** (VVD): Natuurlijk speelt de boekwaarde een rol, maar als dat plan vorm zou kunnen krijgen en als er op de plek van de Fortgensschool seniorenappartementen zouden komen - dat is gemeentegrond - dan zou een projectontwikkelaar daar ongetwijfeld interesse in hebben. Het lijkt me dus dat je daarmee ook opbrengsten krijgt waarmee je de tekorten zou kunnen dekken. U geeft al aan dat dat mogelijk meegenomen kan worden in de onderzoeken. Ik ga er dan van uit dat dat daarbij betrokken worden.

Wethouder **De Bruijn**: Inderdaad, zoals ik zeg: we gaan dat onderzoeken en we moeten daar een businesscase voor bouwen. Als die interessant en positief is, staan we daar positief tegenover.

Ik behandel nu de amendementen en de motie. Collega Cramwinckel zal ingaan op amendement 086, want hij is vanuit het college de financieel expert. Amendement 089 kunnen we, kijkend naar het besluit, in principe overnemen. Waarom? Punt 1, de visie zoals geformuleerd in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs als leidraad gebruiken, zien wij eigenlijk zo dat we meer ruimte krijgen om goede, onderbouwde oplossingen te vinden. Ik heb daar dus eigenlijk niets op tegen. Daarnaast schrijft u bij punt 3: "Onze wettelijke onderwijshuisvestingstaak uit scenario 1 vast te stellen en te onderzoeken welke mogelijkheden en kostendragers er zijn voor de scenario's 2 en 3". Het staat met een net iets andere nuance in het raadsvoorstel, maar volgens ons zit dit eigenlijk heel dicht bij elkaar. Wat dat betreft zouden we dat amendement dus kunnen aannemen. Onder "van mening dat" staan eigenlijk punten die ik zojuist heb benoemd. Alle extra wensen moeten worden getoetst op financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Dat gebeurt; in ieder nieuw voorstel dat er komt, doen we dat ook. De scholen en de wijk waarin ze liggen, moeten ook altijd per auto bereikbaar blijven. Dat kan niet in het geval van de Emmaus, want de Emmaus is nu ook al niet met de auto bereikbaar. Als die op dezelfde locatie blijft - natuurlijk weet ik van de businesscase die u graag wilt - dan verwacht ik niet dat we auto's over het fietspad gaan sturen. Dat is dus een kleine toevoeging of opmerking over de "van mening dat"-punten.

Ook motie 138 kunnen wij als college steunen en overnemen. De enige opmerking betreft de laatste bullet van het verzoek aan het college. Dat is precies hetzelfde als wat ik net al heb aangegeven. We willen zeker onderzoeken of een aangepaste planning en tijdsvolgorde ten opzichte van het IHP wenselijk en haalbaar zijn, bijvoorbeeld door twee scholen in dezelfde tranche te plaatsen en op één locatie te combineren. Maar ook hier is er weer even de winstwaarschuwing dat we dan wel met die hogere boekwaardes te maken hebben. Daarom kan het financieel dus minder aantrekkelijk zijn, maar dat zullen we dus moeten onderzoeken in een businesscase.

Voorzitter, met uw goedvinden wil ik mijn beurt doorgeven aan wethouder Cramwinckel.

De **voorzitter**: Dat vind ik prima, wethouder.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik kom nog even terug op amendement 086. De grondgedachte onder amendement 086 is dat we moeten zorgen dat we geld hebben om de nodige investeringen in de toekomst te doen. Het college deelt die zorg en deelt ook de noodzaak om dat te gaan doen, niet alleen omdat we dat belangrijk vinden voor het dorp, maar ook omdat dat gewoon in de wet staat. In de wet staat dat wij moeten voorzien in de financiering van scholenbouw. Het Gemeentefonds is zo georganiseerd dat wij elk jaar een algemene uitkering krijgen. Daar zit een stukje geld in dat bestemd is voor die scholen. Dat is zogenaamd niet-geoordeeld geld. We kunnen dat in theorie dus ook aan andere dingen uitgeven, maar elk jaar krijgen we daar dus geld voor. De vraag is nu hoe wij er, huiselijk gezegd, voor zorgen dat we die spaarpot creëren. Er zijn in wezen twee systemen. Als het om een wettelijke taak gaat - en het gaat hier om een wettelijke taak - dan is het meest gebruikelijke dat je dat uit je exploitatie haalt. Dan ga je dus helemaal geen potjes creëren, maar dan ga je dat uit je exploitatie halen. Maar je kunt als budgetgever, als raad, ook besluiten om te zeggen "nee, dat maakt mijn exploitatie te krap" of wat dan ook. Dan

kun je een reserve instellen. Dat is een afweging die je dan maakt. Ik wil nog even in herinnering roepen dat wij vanuit het herstelplan als gemeente ertoe zijn opgeroepen om echt een heel precies en goed financieel beheer te voeren en om de afwegingen die we moeten maken, ook op het goede moment te doen. Dat is de reden waarom ik dit amendement afraad. Dat is niet omdat ik vind dat die reserves niet gevormd moeten worden of dat we die voorzieningen niet moeten maken, maar omdat het college dit het verkeerde moment vindt. Want wij moeten dit doen in de integrale afweging bij de Kadernota. Dat geldt niet alleen voor de hoogte, zoals u aangeeft, maar ook voor de vraag of we dit via de exploitatie gaan financieren of via een reserve. Nog een stukje extra toelichting: wij hebben op dit moment een reserve Kapitaallasten, die bedoeld is om allerlei investeringen te doen. Die zou je dus ook kunnen vergroten. Dat ga je doen op het moment dat je precies weet wat je nodig hebt en dan ga je de reserve vergroten. Maar nogmaals: eigenlijk is het uitgangspunt van het college dat we dit uit de exploitatie moeten halen, omdat het om een wettelijke taak gaat. Daarom ontraden we deze motie nu, maar dat heeft met de techniek te maken, niet met de bedoeling.

De **voorzitter**: U bedoelt "amendement", hè?

Wethouder **Cramwinckel**: Ja, sorry. Ik zeg telkens "motie". Als het een motie was geweest, was het iets anders geweest, maar dit is een amendement en dat moet ik echt ontraden.

De **voorzitter**: Om heel precies te zijn: amendement 086 wordt door de wethouder ontraden.

Wethouder **Cramwinckel**: De wens is een beetje de vader van de gedachte, merk ik.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Het is natuurlijk niet voor niets dat het zevende beslispunt geen bijzinnen kent. Begrijpt u wat ik zeg? Bij beslispunt 7 staat dus niet hoe we die reserve gaan voeden. Dat is niet zomaar; dat is precies vanwege het door u genoemde dilemma. Volgens mij is daar dus rekening mee gehouden. U heeft een punt over hoe je die reserve voedt, maar juist die bijzin heb ik eruit gelaten.

Wethouder **Cramwinckel**: Daar zijn we het op zich over eens, want een reserve moet gevoed worden. Daar zijn we het wel over eens, maar de voorvraag is: doen we het via de exploitatie of doen we het via een reserve? Die stap slaat u nu over. Wij vinden dat je die stap moet zetten in het kader van de totale afweging die we bij de Kadernota gaan maken over alle investeringen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Dat is precies de reden waarom daar staat dat we bij de Kadernota 2021 die integrale afwegingen maken. Dat is ook precies waarom er geen bijzin in staat over de voeding. Die discussie gaan we nu dus juist bij de Kadernota voeren. Daarom is het exact zo opgeschreven.

Wethouder **Cramwinckel**: Nee, wacht even, dan is er een misverstand. Het zou voor ons immers veel logischer zijn als u bij beslispunt 7 zou zeggen: bij Kadernota 2021 besluiten nemen over de vraag of het via de exploitatie gaat dan wel via de reserve en vervolgens over de opbouw van die reserve. Daar zit die eerste denkstap duidelijk in. Die missen we en daarom ontraad ik het amendement. Ik ontraad ook om dit nu te doen; ik adviseer om dit bij de Kadernota te doen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Wat betekent "via de exploitatie"? "Via de exploitatie" betekent de facto toch: door een greep in het eigen vermogen? Want op het moment dat er geïnvesteerd moet worden, heeft u nooit gelden beschikbaar die je even uit de jaarlijkse exploitatie kunt halen om dat te doen. Ik vind het zeer bevreemdend dat in de financiële delen van het herstelplan indertijd is gezegd dat dit eigenlijk uit de exploitatie zou moeten komen. Dat bevreemdt mij zeer.

Wethouder **Cramwinckel**: Dat is ook precies de reden waarom het op een gegeven moment fout ging met de financiën. De regel is - de meeste gemeenten doen dat ook zo - dat je een investering doet en dat je dan vervolgens kapitaallasten en -afschrijvingslasten krijgt. Die lasten zet je jaarlijks op je exploitatiebegroting. Zo werkt dat dan. Het andere systeem is dat je dat niet doet en dat je een pot maakt, de reserve Kapitaallasten. Die onttrek je als het ware aan je vermogen. Die zonder je af en dan haal je daar elk jaar je "afschrijving exploitatie" uit. Dat zijn twee systemen. Voor een wettelijke taak is de hoofdregel dat je die uit de exploitatie doet en niet uit die potten. Dat is wat ik probeer duidelijk te maken.

De heer **Andringa** (D66): Daarop aanvullend haal ik maar even de eerdere terechte opmerking van de heer Zeelt aan: in de middelen die wij krijgen van het Rijk, zit een bedrag dat berekend is op basis van onderwijshuisvesting om elk jaar in onze lopende begroting geld te kunnen besteden aan onderwijshuisvesting, aan het betalen van die kapitaallasten. Het punt van de heer Oostrum dat hier een probleem in is - daarbij verwijs ik ook naar wat de heer Cramwinckel net zei - is dat hij een losse reserve instelt, een reserve Onderwijshuisvesting. Daarmee sluit hij dus ook de mogelijkheid uit om de bestaande reserve Kapitaallasten, die bedoeld is om kapitaallasten te dekken die voor investeringen gedaan worden, in te zetten. Want hij zegt: we maken een losse, zelfstandige reserve voor onderwijshuisvesting, die wij loszetten van de nu al bestaande kapitaallastenreserve, die er is voor investeringen. Ook daarom maakt u nu dus een afweging om al een reserve op te tuigen zonder daar dekking voor te bieden en zonder te weten of dit de juiste manier is om uiteindelijk de beste investering te kunnen doen.

De **voorzitter**: Een afrondende opmerking van de heer Van Oostrum.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Onze reserve Kapitaallasten neemt elk jaar af vanwege het investeringsplafond. Wij kunnen op een gegeven ogenblik niet meer investeren. Vandaar dat er een aparte reserve wordt geadviseerd in dit amendement. Onze reserve Kapitaallasten neemt af, elk jaar weer. Kijkt u maar in de begroting. Wij kunnen op een gegeven ogenblik dus niet meer investeren. Het tweede punt is dat het gewoon de koninklijke weg is. De discussie over voeding uit de reserves of algemene middelen is hier expres weggelaten.

De heer **Maassen** (SP): De heer Van Oostrum maakt hier een verspreking die het probleem heel duidelijk uitlegt. Hij zegt dat hier een reserve wordt geadviseerd, maar er wordt geen reserve geadviseerd. Er wordt besloten tot het instellen van een reserve. Dat is wat het college afraadt.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): In aanvulling daarop: wat ik de heer Van Oostrum hoor zeggen, is dat het problematisch is om het altijd via de reserve te doen en dat we dit dus eigenlijk via de exploitatie op zouden moeten lossen, zodat het een systematische oplossing is. Dat is volgens mij exact wat de wethouder hier voorstelt.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we dit punt nu afronden. We hebben ook de commissie Planning en Control. Als het om de technische kanten gaat, zou je dat punt daar eens kunnen meenemen. Het lijkt me dat de commissie Planning en Control daar ook een duidelijke functie in heeft. Ik constateer dat er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **Van Rixtel** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil reageren op wat wethouder De Bruijn heeft gezegd over amendement 089. We zijn toch enigszins verbaasd dat hij besluit om dat amendement in zijn geheel over te nemen, omdat we dan ook scenario 4 gaan missen. Ik heb eerder bepleit om dat eigenlijk zo goed mogelijk te handhaven. Wij zijn het als GroenLinks dus niet eens met dat besluit. Als het enigszins kan, willen we dit amendement dan ook in stemming laten brengen.

De **voorzitter**: Amendementen worden sowieso in stemming gebracht.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb een vraag aan de fractie van de VVD, want de VVD-fractie heeft een amendement ondertekend dat door de wethouders van het college, waar ook de VVD in zit, wordt ontraden. Ik ben benieuwd in hoeverre de VVD iets doet met dat advies.

De heer **In 't Veen** (VVD): Over welk amendement heeft u het precies?

De heer **Maassen** (SP): Dat lijkt me wel duidelijk. Het college heeft een amendement overgenomen en heeft een amendement ontraden. Het gaat om het amendement dat ontraden is, amendement 086.

De heer **In 't Veen** (VVD): Deze discussie hebben we zojuist ook al gevoerd. Ik zie daar geen tegenstrijdigheid in en we ondersteunen dit amendement van het CDA nog steeds.

De heer **Maassen** (SP): In de tussentijd is er iets gebeurd. Het college, dat gesteund wordt door een coalitie waarvan ook uw partij deel uitmaakt, heeft dit amendement namelijk ontraden. Ik kan me voorstellen dat dat gevolgen heeft voor uw ondertekening.

De heer **In 't Veen** (VVD): Ik denk dat het goed is om even te schorsen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we twee minuten schorsen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Als ik het mij goed herinner, was er een vraag gesteld aan de heer In 't Veen.

De heer **In 't Veen** (VVD): Voorzitter. Dank u voor de schorsing. Ik heb van de schorsing gebruik gemaakt om te overleggen met de partijen die dit amendement hebben ondertekend. Ik neem aan dat de heer Van Oostrum nog iets zal aanvullen, maar mede gelet op wat de wethouder naar voren heeft gebracht, is het goed om dit amendement eerst aan te houden, goed door te akkeren en te bespreken in de commissie Planning en Control en dan verder te bespreken in de raadsvergadering waarin de Kadernota wordt vastgesteld. Dan kunnen we het alsnog meenemen en bespreken.

De **voorzitter**: Ik hoor u zeggen: het is goed om dit amendement aan te houden en te bespreken in de commissie Planning en Control en dan kan het betrokken worden bij de Kadernota. Dat is wat ik u hoor zeggen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik moet zeggen dat ik de financiële discussie goed vond. Dus dank daarvoor allemaal. We sluiten ons aan bij het standpunt dat dit stuk nog eens in de P&C-cyclus moet worden beschouwd. Dan kan iedereen daar ook van genieten en wat meer financiële kennis opdoen.

De **voorzitter**: We verheugen ons al. Ik constateer dat er verder geen opmerkingen zijn in de tweede termijn. We gaan dus over tot de stemmingen. Amendement 086 wordt aangehouden, begrijp ik.

In stemming komt amendement 089.

Het amendement wordt met handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de VVD en D66 ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. We vinden het amendement overbodig. Het raadsvoorstel van het college is ruimhartig genoeg.

De **voorzitter**: Dat is genoteerd.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**: Het college heeft motie 138 overgenomen. Dan hoeft zij niet in stemming te worden gebracht. De kanttekeningen zijn ook overgenomen en overgekomen, zal ik maar zeggen.

(De heer Maassen verlaat de vergadering.)

9. Startnotitie Economische Agenda 2020-2023 (raadsregistratienummer Z/19/035263/153045)

De **voorzitter**: Er ligt een amendement, amendement 087, van de PvdA, het CDA, ONS Voorschoten, Voorschoten Sterk en Voorschoten Lokaal. De Economische Agenda van de gemeente Voorschoten wordt iedere vier jaar actueel gemaakt. Er ligt nu een startnotitie waarmee het college de gemeenteraad vraagt de prioriteiten aan te geven in de economische thema's. Het college stelt op basis hiervan in overleg met ondernemers een uitvoeringsprogramma voor het economisch beleid op. Iedere vier jaar wordt die Economische Agenda geactualiseerd. De Economische Visie 2016-2019 blijft van kracht totdat de actualisatie van het beleid is vastgesteld. Dat staat onder meer in het raadsvoorstel.

De heer **Lippinkhof** (D66): Voorzitter. Nee, dit is niet mijn maidenspeech. Die heb ik een viertal jaren geleden al in deze raad mogen voeren. Het is wel mijn maidenspeech in deze periode, maar mocht u behoefte voelen om te interrumperen, laat u zich daar dan niet van weerhouden.

We hebben in de commissie over het voorstel van het college gesproken. Ook in november vorig jaar is hierover gesproken. Wat er in dit geval gebeurd is, is dat het college in afstemming met de raad tot een voorstel is gekomen voor voorkantsturing. Daarbij is ons in de raad in een vroeg stadium gevraagd wat wij ervan vinden en wat de volgordelijkheid zou moeten zijn in de punten die in deze Economische Agenda opgepakt moeten gaan worden. Het college heeft daar een voorstel voor gedaan, daarbij goed luisterend naar wat er in november in de raad is gezegd. Wij kunnen ons vanuit de D66-fractie goed vinden in deze volgorde. Daarbij hebben wij in het bijzonder waardering voor het feit dat de gemeente ook naar haar eigen rol kijkt en met name ook kijkt hoe de eigen dienstverlening aan ondernemers, de bereikbaarheid in het dorp en het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen plaatsvinden en ook hoe met name in de bedrijvigheid gefocust wordt op de innovatieve bedrijvigheid, waarbij er in het bijzonder aandacht is voor zzp'ers en innovatieve bedrijven in de zorgsector. Steun voor het voorstel.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Wat de VVD betreft is dit voorstel een hamerstuk. We zijn tevreden met de prioriteiten die worden gesteld. We vinden het ook verstandig dat er een aparte sessie wordt voorgesteld om te kijken of en hoe we de Economische Visie moeten aanpassen. Ik ben heel benieuwd naar de toelichting van amendement 087. In mijn beleving en zoals ik het interpreteer, streven we naar voorkantsturing. Daarom geeft de raad prioriteiten en gaat het college samen met de ondernemers aan de slag met het invullen van de acties. Daarmee is onze taak gedaan en kunnen we eigenlijk alleen daarna verifiëren of dat goed is gedaan. Ik begrijp dat de PvdA toch nog de uitwerking terug zou willen hebben in de raad. Dat is een andere werkwijze, maar ik krijg daar graag een toelichting op van de PvdA.

De **voorzitter**: Die komt nu, want ik beland inmiddels bij de PvdA. Even voor de goede orde en voor de mensen die meekijken en luisteren: de heer De Graaf is de eerste ondertekenaar van amendement 087.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik heb eerst twee inhoudelijke opmerkingen en dan kom ik bij het amendement. In het raadsvoorstel dat in december voorlag, stond in beslispunt 1 dat de Economische Visie in stand blijft tot aan de Omgevingsvisie, maar dat er specifiek wordt toegevoegd dat er geen verdere horeca-uitbreiding in de Voorstraat plaatsvindt. In het huidige beslispunt staat dat niet meer. Waarom eigenlijk? In de commissie heb ik dan ook voorgesteld om beslispunt 1 uit te breiden met deze passage: "In afwijking hiervan wordt voor de horeca besloten tot een pas op de plaats met het verlenen van vergunningen voor nieuwe horecavoorzieningen in het centrum in afwachting van de besluitvorming over het nieuwe horecabeleid van de gemeente." Een pas op de plaats dus. De wethouder vertelde in de commissievergadering dat hij zo'n toevoeging overbodig vindt, omdat zo'n situatie zich niet voor zal doen. Graag wil ik hiervan nog een keer een bevestiging van de wethouder, want zo'n bevestiging is de reden waarom we hebben afgezien van het indienen van een amendement ter zake.

Dan de tweede inhoudelijke opmerking. Wij willen meer aandacht voor de uitdaging hoe we meer innovatieve bedrijvigheid naar Voorschoten kunnen halen en hoe we ondernemers kunnen steunen in de ontwikkeling van vernieuwende concepten. Sommigen kijken bijvoorbeeld naar de ontwikkeling van de Mall of the Netherlands als een bedreiging voor onze detailhandel, maar je kunt de ontwikkeling van zo'n megalomaan project ook als een kans zien. Daarbij komen begrippen zoals beleving en dienstverlening naar voren. Waar is de beleving in Voorschoten anders dan in de Mall of the Netherlands? Zit dat niet in de kleinschaligheid, in de combinatie van een aantrekkelijk winkelaanbod met het dorpse karakter van ons centrum en in de dienstverlening? Hoe scoren onze huidige en toekomstige ondernemers in hun aftersalesbeleid? Als ik bij De Ru een televisie koop en als die het niet doet, komt De Ru langs. Maar wat moet je allemaal niet doen als je dit bij MediaMarkt overkomt? Kortom, hoe zit het met de dienstverlening? Als we praten over proactieve dienstverlening als prioriteit van de gemeente, zou het ook moeten gaan over de vraag hoe je als Voorschoten invulling kunt geven aan die abstracte begrippen, zoals beleving en dienstverlening. De PvdA zou het interessant vinden om na te gaan - dat is een vraag aan het college - of we in staat zijn een groepje creatieve geesten, al dan niet voormalige ondernemers of deskundigen op het terrein van innovatieve mkb, bij elkaar te brengen die met ondernemers sparren over vernieuwende concepten. Dat vind ik een interessantere gedachte dan uitsluitend of vooral focussen op de

wel heel traditionele focus op al dan niet te stringente regels. Graag krijg ik hierop een reactie van het college.

Dan het amendement. Ik geef graag puntsgewijs een korte toelichting. De thema's in de startnotitie waaraan wij een prioriteit moeten verbinden, zijn zo algemeen geformuleerd dat we eigenlijk nog niet weten wat de concrete speerpunten van ons economisch beleid zullen zijn. Daarom weet je eigenlijk ook niet goed over welke prioriteit je het hebt als je die nu moet vaststellen. Daarbij gaat het bij de Economische Agenda, waar we het nu over gaan hebben, niet om uitvoering of om het hoe. Het gaat nadrukkelijk ook om het wat, want als het alleen om het hoe zou gaan, zou ik inderdaad kunnen zeggen: laat dat maar aan het college over. Laat ik twee voorbeelden noemen. Wat houdt punt 4 over duurzaamheid nu precies in? Gaat het bij duurzaamheid om energiebesparing of gaat het om het stimuleren van onze ondernemers om initiatieven te nemen die passen in het kader van de ontwikkeling naar een circulaire economie? Dat zijn echt twee heel verschillende zaken. Zo kun je bij de thema's meer onderwerpen noemen waar heel verschillende zaken achter langs kunnen komen. Kijk bijvoorbeeld naar toerisme en recreatie. Wil Voorschoten bijvoorbeeld heel veel toerisme en recreatie met een casino bij Van der Valk en een horecaboulevard in de Voorstraat? Of willen we iets heel anders? Wat willen we eigenlijk precies en waar spreken we ons over uit als we dat op de tweede plaats zetten van onze prioriteitenlijst en vervolgens over een of twee jaar wel horen wat er gebeurt? Daarom vinden wij het vastleggen van onderlinge prioriteiten nu prematuur en daarom vinden we het belangrijk dat het proces dat het college nu gaat starten, moet resulteren in voorstellen die aan de raad moeten worden voorgelegd. Dat was de toelichting op het amendement. Het amendement, dat mede wordt ingediend door het CDA, Voorschoten Lokaal, Voorschoten Sterk en ONS Voorschoten, luidt:

"Amendement 087.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020, gezien het raadsvoorstel nr. Z/19/035263/153045,

overwegende dat:

- *een economische visie de relevante beleidskaders omvat die richting geven aan het beleid van de gemeente en aan de gemeentelijke beleidsinstrumenten die daartoe worden aangewend;*
- *de voorliggende startnotitie prioritaire thema's omvat van een economische agenda die - in samenspraak met belanghebbenden - nadere uitwerking behoeven;*
- *onderlinge rangschikking vooruitlopend op deze nadere uitwerking vooralsnog niet aan de orde is;*

constaterende dat:

- *de uit te werken economische agenda zowel over het 'wat'- de nadere invulling van de prioritaire thema's - als over het 'hoe' gaat;*
- *vaststelling van de Economische Agenda - zie het voorgestelde beslispunt 1 - leidt tot actualisatie en daarmee aanpassing van de economische visie;*

van mening dat vaststelling van de Economische Agenda en van de actualisering van de huidige economische visie besluitvorming door de raad behoeft;

Besluit:

Het voorgestelde besluit onder nummer Z/19/035263/153045 als volgt te wijzigen:

De raad der gemeente Voorschoten ;

Besluit:

Het raadsbesluit als volgt te wijzigen:

Beslispunt 2 als volgt te wijzigen:

'Voor wat betreft de economische thema's zoals geformuleerd in de Startnotitie Economische Agenda 2020-2023, wordt de onderlinge prioritering in het licht van de nadere uitwerking bepaald';

Beslispunt 3 als volgt te wijzigen:

'Voor wat betreft de gemeentelijke speerpunten zoals geformuleerd in de Startnotitie Economische Agenda 2020-2023, wordt de onderlinge prioritering in het licht van de nadere uitwerking bepaald'.

Beslispunt 4 als volgt te wijzigen:

'Het college opdracht te geven om:

- in dialoog met belanghebbenden en op basis van de besluitvorming in de raad van 5 maart 2020 een Economische Agenda op te stellen die vervolgens ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad;*
- daarbij aan de gemeenteraad tevens een voorstel te doen tot actualisering van de economische visie'."*

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. In het aangepaste raadsvoorstel is het begrip "prioriteren" nu aangescherpt. Het woord "rangschikking" is toegevoegd. Dan krijg je dus echt een prioriteitenorde. Om te beginnen: we hebben die prioriteitenstelling nooit - vorig jaar niet maar ook dit jaar niet - in de commissie of raad met een soort gewogen stemming in kaart gebracht. We hebben alleen gekeken naar een lijst met punten: waren we het ermee eens, ja of nee? Zolang dat nevenschikkend was, zeiden we: oké, dat zijn allemaal goede punten. Het is ambitieus, want het zijn er heel veel. Tot onze stomme verbazing hebben we ongeveer drie weken geleden overigens een stukje van Voorschoten Lokaal in de pers gelezen waarin het college verweten werd onvoldoende ambitie te hebben. Misschien kan Voorschoten Lokaal daar vanavond nog even op ingaan. Het is nogal wat wat we ons hier voornemen. Het is ambitieus, absoluut. Daar zal het niet aan liggen. Maar zoals het er nu staat, betekent het in feite - dat staat er letterlijk, in dit kader, voor zover de strekking van dit voorstel voor de Economische Agenda gaat - dat we mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt de laagst mogelijke prioriteit geven. In de commissie is gezegd: ja, maar vanuit een ander perspectief wordt daar ook nog wel naar gekeken. Maar dat gaat er bij ons niet in. Wij gaan mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt nooit en never de laagste prioriteit geven. Dat is asociaal; dat moet je gewoon niet doen. Dat is dus al een probleem.

Nu kantelt het verhaal toch een beetje. Het gaat hier om een initiële agenda die nog uitwerking behoeft. Daar komt een aanpassing van de visie overheen. Je kunt verschillend denken over de verhouding tussen de agenda en de visie, maar er ontbreekt hier een prijskaartje. We gaan elkaar dus sowieso nog treffen tijdens de behandeling van de Kadernota. Dan zal opnieuw blijken wat er wel of niet kan.

Voor het overige willen we verwijzen naar de inbreng die we in de commissie al geleverd hebben. Samengevat willen we nog één punt uitlichten. Wees terughoudend, want anders kan dat tot teleurstelling leiden. De ambitie die hier wordt uitgesproken, is torenhoog. We gaan zeker mee met het door de PvdA ingebrachte amendement. We ondersteunen dat en we hebben het mede-ingediend, want we willen toch wel aan de bal blijven om te weten wat er uiteindelijk met die agenda en die visie gaat gebeuren. Dat laat overigens onverlet dat we het hier naar ons inzicht, wat het prijskaartje betreft, sowieso nog over gaan hebben bij de Kadernota, niet één jaar maar ook volgend jaar. We neigen er dus naar om hier positief naar te kijken, maar we vinden de toevoeging vanuit het amendement wel heel relevant.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Deze startnotitie was in de commissievergadering eigenlijk praktisch een hamerstuk. Alleen de PvdA gaf aan nog wel wat ruimte te zien voor aanpassingen. Het verbaast mij dus een klein beetje dat er zo'n amendement komt van praktisch de voltallige oppositie.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Dan moet ik vaststellen dat de geachte collega de band van die commissievergadering niet gezien heeft, want wij hebben onze vertwijfeling uitgesproken over hoe je het nou in hemelsnaam kunt vergelijken. Je gaat een ton investeren in het centrumgebied of een ton in mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt en je hebt geen idee welke effecten je daarmee sorteert. Het was voor ons dus zeer zeker geen hamerstuk.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Dan heb ik dat gemist. Voor ons is dit namelijk wel een hamerstuk, niet zozeer omdat de prioriteiten die hier voorgesteld zijn, per se in deze volgorde de onze zijn, maar je moet wel ergens beginnen en je moet vooral ook tempo maken. Het is belangrijk om nu met deze startnotitie door te gaan. Zij heeft al een aantal keren op de agenda gestaan. Het is belangrijk dat zij nu doorgevoerd wordt. In de commissievergadering heb ik een redelijk uitgebreid betoog gehouden over wat voor ons de prioriteiten zijn. Voor ons is belangrijk dat in de Economische Agenda zaken zoals leefbaarheid, werkgelegenheid, duurzaamheid, circulaire economie uiteindelijk meegenomen worden. Op basis van de toezeggingen van de wethouder, die onder andere aangegeven heeft dat hij het convenant over duurzame bedrijventerreinen wil meenemen bij de Economische Agenda, en ook op basis van zijn opmerking ten aanzien van de circulaire economie en de gelden die daarvoor beschikbaar komen uit de regio, denken wij dat dit de juiste insteek is om hiermee verder te gaan.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Meneer De Graaf van de PvdA heeft alles uitstekend verwoord. Wij vinden dat hij gewoon groot gelijk heeft.

De **voorzitter**: Een compliment voor de PvdA-fractie.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. De grote vraag is waar de voorkantsturing eindigt. Dat is volgens mij het belangrijke punt. Ik heb vanavond een wethouder horen aftreden in het kader van het niet samen op kunnen trekken. Wat voorkantsturing betreft, ook ten aanzien van de Economische Visie, is dit nou juist een onderdeel waarop we samen kunnen optrekken als raad. Als de oppositie hierbij iets mist en een klein beetje invloed mist op wat er gaat gebeuren, moet dat volgens mij zeer serieus worden genomen. Nogmaals, eindigt die voorkantsturing bij het vaststellen van prioriteiten? Meneer De Graaf van de Partij van de Arbeid heeft het uitstekend verwoord, in die zin dat die prioriteiten ook heel veel inhoud hebben. Over die inhoud zul je als raad ook moeten gaan. Juist in het kader van dat samen optrekken is die voorkantsturing vormgegeven. Ik denk dan ook dat het amendement zeer treffend weergeeft wat er gevoeld wordt bij de indieners: het mag niet eindigen bij het vaststellen van prioriteiten, want er zit heel veel inhoud aan die prioriteiten vast en daaraan zijn ook kosten verbonden. Het is juist goed om op korte termijn met elkaar die prioriteiten te gaan invullen. Dat is dus inderdaad niet alleen het hoe, maar ook het wat en wat dat kost. Ik denk dat het belangrijkste gegeven dat het amendement wil weergeven, is: laten we het samen doen en laten we het samen oppakken. Daarmee kunnen we in ieder geval bewijzen wat de VVD vanavond heeft gezegd: we kunnen het samen en laten we het ook samen doen. Dat betekent ook dat we samen invulling geven aan de prioriteiten die gesteld zijn. Daar gaat het amendement over.

De **voorzitter**: Het woord is aan het college. Wethouder De Bruijn heeft een drukke avond, maar het gaat hem goed af.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik hoop dat ik de goede reeks kan voortzetten. Ik ben in ieder geval blij met een aantal positieve gevoelens. Ik merk dat er nog verschillend wordt gedacht over voorkantsturing en de manier waarop die is ingevuld. Op dit moment denk ik dat de VVD het goed heeft uitgelegd. Ook D66 is positief over de voorkantsturing. Ik kom daar straks nog heel eventjes op terug bij het amendement.

Ik reageer op de inbreng van de Partij van de Arbeid, van meneer De Graaf. Op het punt van de horeca zoekt hij bevestiging. Die bevestiging geef ik bij dezen. Hij pleitte er ook voor om een groepje creatieve geesten bij elkaar te brengen om te denken over vernieuwende concepten. Daar sta ik voor open, want input van creatieve geesten, van goede en slimme mensen, is altijd welkom. Dat is ook eigenlijk hoe we deze Economische Agenda willen invullen. Wij bepalen dit namelijk niet als college of als gemeente. Misschien scheppen we de kaders of de faciliteiten daarvoor, maar uiteindelijk gaan wij in gesprek met de verschillende ondernemers in het dorp. We gaan dus in gesprek met de centrumondernemers. We gaan in gesprek met de ondernemersvereniging.

De heer **De Graaf** (PvdA): Mag ik dat zo interpreteren dat het college daarmee een actief initiatief neemt om te kijken of men tot zo'n clubje kan komen?

Wethouder **De Bruijn**: Ja, dat wil ik doen, maar ik denk dat we nog eventjes door moeten exerceren hoe zo'n clubje er exact uit ziet. Ik nodig ook de andere fracties uit om daar misschien hun ideeën over te geven. Ik hoor het graag. Maar nogmaals, ik sta daar niet onwelwillend tegenover, omdat ik denk dat goede ideeën altijd welkom zijn.

De **voorzitter**: Een concrete toezegging, begrijp ik.

Wethouder **De Bruijn**: Ja. En nogmaals, we gaan met al die partijen in gesprek. Ik ben er eigenlijk niet bang voor dat juist de ondernemers heel goed weten wat wij nodig hebben in deze gemeente. Juist kijkend naar het stukje voorkantsturing maar ook naar het stukje scheiding van de kaderstellende functie en uiteindelijk de uitvoering, hoop ik dat u als raad aan ons als college - maar dus niet alleen aan het college, maar juist ook aan de ondernemers - de ruimte geeft om daar hun mening over te geven.

Ik vind het heel positief dat de PvdA al heel erg aan het denken is over hoe we dit gaan doen en eigenlijk al heel erg met de inhoud bezig is. Ik wil u ervoor complimenteren dat u meteen al daarover aan het nadenken bent, maar dat is dus wel een volgende stap; dat is eigenlijk ook wat u zegt. Misschien moet u in die groep met creatieve geesten. Ik wil u daar van harte voor uitnodigen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik kan haast niks meer zeggen na deze bewoordingen van de wethouder, maar toch wil ik hem vragen om nog iets meer in te gaan op het fenomeen van de voorkantsturing, want mijn collega Van Meenen van de VVD zei letterlijk dat er, als je eenmaal voorkantsturing hebt gedaan, daarna wellicht geen rol meer is voor de raad. Eerlijk gezegd vind ik dat, zeker bij dit onderwerp, een ondenkbare situatie. Ik moet eerlijk zeggen dat u er een beetje omheen gaat. Een iets concretere reactie zou dus wel fijn zijn.

Wethouder **De Bruijn**: Met uw goedvinden ga ik daar straks wat meer op in bij het amendement, ook in reactie op de inbreng van het CDA, want ook het CDA heeft het amendement ingebracht.

Ik ga eerst heel eventjes naar ONS Voorschoten. Meneer Van der Elst, het klopt wat u zegt: het is ambitieus. Ik heb in de commissie ook gezegd dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zeker een prioriteit van ons zijn en ook zeker een prioriteit van ons moeten zijn. Nogmaals, zij zijn ook topprioriteit bij ons, bij Werk en Inkomen. Ik snap wat u zegt: dat zou dan misschien ook hierin terug moeten komen. Maar goed, we moeten ergens een prioriteitsstelling aan hangen op dit onderdeel, maar ik kan u vertellen dat dit topprioriteit heeft bij het andere onderdeel. Dat is het enige wat ik u in ieder geval mee kan geven.

Ik ga terug naar voorkantsturing en natuurlijk kaderstellend/uitvoerend, want ONS Voorschoten had het heel treffend over het prijskaartje. Als wij uiteindelijk plannen en een uitvoeringsagenda hebben, hangt daar misschien een prijskaartje aan. Ik denk dat dat meteen ook het antwoord is op meerdere vragen. Dat is namelijk inderdaad het moment waarop we bij u als raad terug zullen komen, want u heeft het budgetrecht en we gaan dit als college niet zomaar doorvoeren. Dat zult u begrijpen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Juist daarom moeten we aan het einde niet voor verrassingen komen te staan. Daar is niemand bij gediend, want u stelt de dienstverlening als een heel hoge prioriteit. Als we als raad aan het einde remmend moeten gaan werken, hadden we beter in het begin alvast volledig betrokken kunnen zijn bij het hele proces. Dat is precies waar wij op wijzen, want wij zitten hier ook voor de ondernemers. Dat geldt niet alleen voor het college; wij zitten hier ook voor de ondernemers. Wij hebben dus ook contacten bij de ondernemers. Misschien hebben wij wel dingen die wij horen en u heeft dingen die u hoort. Dat kunnen we mooi samenbrengen. Dat is nou precies het woord "samen" waarvan we vanavond gehoord hebben dat dat ontbreekt in de raad.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik wil daar graag even op reageren. Wij vragen het college feitelijk om met ondernemers in gesprek te gaan om met een plan te komen. Waarom zouden wij die plannen dan nog willen bijstellen? Dat lijkt me een onnodige weg en het is precies zoals de wethouder zegt: op het moment dat er geld aan plannen gehangen moet worden, komt dit terug in de raad. Dat lijkt me een uitstekend moment.

De heer **Lippinkhof** (D66): Ik verwonder me toch ook wel een beetje over het proces. In november wordt input gevraagd en vervolgens is afgelopen maand opnieuw input gevraagd. Er wordt met name gezocht naar de manier waarop we als raad aan de voorkant sturing kunnen geven aan het college om op dit hele belangrijke onderwerp een koers te bepalen. Juist op het moment waarop het belangrijk is om op een aantal punten te verscherpen, heeft u wellicht een kans gemist. Dat vraag ik via de voorzitter aan de heer Zoetemelk.

De **voorzitter**: Er zijn een paar vragen aan de heer Zoetemelk gesteld.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik heb zeker geen kans gemist. Wij hebben ons laten horen. Het punt is alleen dat je, als je prioriteiten gaat invullen, als daarvoor geld wordt gevraagd aan de raad en als we dan nee moeten zeggen, een stap te ver bent. Dat gaat dan voorbij aan de dienstverlening, die we als gemeente zo graag willen verlenen. Mijn stelling is dus: laten we elkaar helpen en laten we hier als raad een rol in hebben, juist om dat hele specifieke doel, een goede bedrijfsvoering in ons centrum, in het dorp en op de bedrijfsterreinen, te bereiken. Het gaat mij dus juist niet om remmen. Het gaat juist om helpen, zodat je aan het einde niet voor verrassingen komt te staan. Dat is participatie, ook door de raad, en dat is voorkantsturing. Daarmee kun je een hoop ellende voorkomen als je aan de voorkant met elkaar één lijn vormt. Daar is die voorkantsturing ook voor bedoeld, zodat je later niet voor verrassingen komt te staan.

De heer **Lippinkhof** (D66): Mijn stelling zou dan juist zijn: grijp dan aan de voorkant die kans om de kaders strakker te stellen. Als die kaders onvoldoende gesteld zijn, moet u dat de volgende keer wellicht op een andere manier invullen.

De **voorzitter**: De heer Zoetemelk ten slotte.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik wil erop wijzen dat we voorstellen om een oude visie te verlengen. We hebben geen nieuwe visie vastgesteld. Als we nou een nieuwe visie hadden liggen waar je naar kunt kijken en waarover je je oordeel kunt vormen - ik zou bijna zeggen: een nieuwe visie waar we dus op hadden kunnen schieten; daar ben je oppositie voor - en als daar een agenda op wordt gevormd, dan zeg ik: ja. Maar er ligt een oude visie, nog met ideeën uit de oude coalitie. Dat zijn best hele goede ideeën; dat zult u begrijpen. Maar het punt is dus dat er een ontwikkeling is in het dorp die nieuwe lijnen en een nieuwe visie vraagt. Ik zeg alleen maar: laten we dat samen oppakken, zodat we er vaart in kunnen brengen en niet aan het einde er nog een rem op moeten zetten. Het gaat er dus juist om om samen te kijken, in welke vorm dan ook. U stelde zelf voor om daar een soort denktank voor te bedenken. Ik denk dat dat alleen maar beter is en niet slecht bedoeld is, maar juist bedoeld is om elkaar te helpen. Niet meer en niet minder.

De **voorzitter**: Ik denk dat uw punt duidelijk is.

Wethouder **De Bruijn**: Ja. Ik denk dat het heel goed is om nog heel even het verschil en de nuance tussen Economische Visie en Economische Agenda weer te geven. Daarmee reageer ik direct ook op de tweede bullet van punt 3, actualisering van de Economische Visie. Dat is dus het verschil tussen kaderstellend en uitvoerend: de visie is kaderstellend. De aanpassing in de Economische Visie komt dus ook bij u in de raad. Ik zie het bij de bullet staan, maar dat kan ik u in ieder geval toezeggen, want dat is de regel. We hebben binnenkort een informele sessie met de woordvoerders die daarbij willen zijn, samen met ondernemers, om te kijken naar die visie. Zoals ik het voor me zie, is de visie voor een groot gedeelte redelijk actueel, maar ik zou in ieder geval willen voorstellen - dat is het uitgangspunt dat ik nu heb - om met elkaar in gesprek te gaan, met name over de punten horecabeleid, dat in de visie terugkomt, en detailhandel. Bij detailhandel komt dus ook alles terug van de winkelcentra en leegstand. Bij horeca komt eigenlijk alles terug wat we daarover in dat opzicht hebben genoemd. Dat wil ik samen met u en ook met de ondernemers doen en daarna met u bespreken in de raad. Dat is dus inderdaad het kaderstellende gedeelte.

De **voorzitter**: Denkt u ook aan uw tijd, meneer Zoetemelk?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik heb nog 30 seconden, voorzitter.

De **voorzitter**: U krijgt wat extra vanwege de discussie na de mededeling van de wethouder. Daar hou ik dus rekening mee, maar anticiperend zeg ik toch: denk een beetje aan uw tijd.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het gaat er juist om dat we die nieuwe visie ontwikkelen. Nu stellen we prioriteiten vast. Daar geven we straks een hamerklap op, als dat door gaat. Daarmee heeft u de ruimte om nog voor de nieuwe visie al daden te verrichten. Het gaat er juist om dat we die nieuwe visie vormen in overleg met de ondernemers en dat we daar een agenda uit vormen. Dan zitten we nog aan de voorkant van die hele discussie. Nu geven wij u straks door het vaststellen van dit beleid op grond van de oude visie de ruimte om aan de slag te gaan.

Daar zitten we een beetje mee. Als u aan de slag gaat met die prioriteiten, zou de raad dus eigenlijk nog steeds meer een rol aan de voorkant moeten hebben, ook al gaat het dan om de hoe-vraag, om de uitvoering. Daar zit het probleem een beetje. We werken met een oude visie en we moeten naar een nieuwe visie. Daar gaan we nu al prioriteiten op vaststellen, terwijl we eigenlijk nog aan de voorkant zitten van de nieuwe visie. Het lijkt me dus beter om met de ondernemers te praten over de nieuwe visie, daarmee terug te komen naar de raad en dan de nieuwe kaders en de nieuwe agenda vast te stellen.

Wethouder **De Bruijn**: Ik begrijp wat u zegt. U praat eigenlijk over de chronologie. Daar kan ik op zich ook wel inkomen, want dat is natuurlijk ook de discussie waarin we hebben gezegd dat we het uitwerken van de Economische Agenda en de visie eigenlijk parallel willen laten lopen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik niet denk dat een aangepaste visie of in ieder geval de details die in de visie aangepast worden, dermate groot zijn dat dat een wereld van verschil gaat betekenen in die prioritering. Maar goed, ik geef natuurlijk toe dat dat mijn mening is. Waar ik een beetje bang voor ben - dat zeg ik heel eerlijk en ik ga daarmee ook meteen heel eerlijk in op het amendement - is dat we, als we nu bijvoorbeeld voor beslispoint 2 gaan, eigenlijk al in twee commissievergaderingen hebben gesproken over die prioritering en nu eigenlijk opnieuw gaan beginnen en dat u ons op dit moment eigenlijk nog geen kader meegeeft. Ik snap het punt van de chronologie. Ik ben ook bang dat dit ten koste gaat van de tijd. Ik ben bang dat we in die zin een hoop gaan vertragen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dat willen we juist voorkomen door binnen die prioriteiten ook als raad nog invloed te hebben, want dan hou je die snelheid erin. Dat betekent dat we gewoon meespreken over de prioritering en over de inhoud van de prioritering, voordat er een Economische Visie komt. Dan geeft u ons in ieder geval de kans om daar invloed op uit te oefenen.

Wethouder **De Bruijn**: Ik wil heel even verdergaan met het amendement. Ik noemde zojuist al heel even mijn beweegredenen met betrekking tot beslispoint 2. Ook over de laatste bullet met betrekking tot beslispoint 4 heb ik al gesproken. De visie komt al; in die zin is dat dus niet zo relevant. Op punt 1 ben ik eigenlijk ook al ingegaan. Misschien moet ik het anders stellen. Ik begrijp wat u zegt over de chronologie. U heeft als raad ook mijn overwegingen meegekregen. Ik ben benieuwd hoe de verschillende fracties hierin staan. Misschien kunnen we op basis daarvan een gevoel krijgen van het gevoel en de stemming van de raad.

De **voorzitter**: Ik kijk even voor de procedure of ik u goed begrijp. U vraagt de fracties nu eigenlijk naar hun gevoelens over het amendement, gehoord de uitleg van de heer Zoetemelk.

Wethouder **De Bruijn**: Dat vraag ik.

De **voorzitter**: Ja. U vraagt of ze het amendement in het licht van de toelichting van de heer De Graaf en de heer Zoetemelk kunnen steunen. Dat is wat u vraagt.

Wethouder **De Bruijn**: Exact.

De **voorzitter**: Dan nodig ik de fracties uit om hun mening over het amendement te geven, voor zover ze dat niet al gedaan hebben. Ik begin bij de heer 't Lam, die als creatieve geest het initiatief neemt.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Kijk eens aan, een compliment; heel fijn. Ik begrijp de gevoelens van de oppositiefracties, die graag op basis van een nieuwe Economische Visie aan de slag willen gaan met een agenda. Dat begrijp ik. Anderzijds is het - ook in de commissievergadering - al een tijdje bekend dat we nog werken met een oude Economische Visie en dat we op basis daarvan een aantal sessies hebben gehad om tot deze prioritering te komen. Uiteraard kunnen we dat nu middels het amendement terzijde schuiven, maar dan verliezen we hoe dan ook weer een hoop tijd. Mijn inschatting is dat we op basis van een nieuwe Economische Visie niet de hele prioritering overnieuw moeten doen en dat we best met deze prioritering aan de slag kunnen. Wat dat betreft ben ik ervoor om hier gewoon mee verder te gaan. Ik zal dus niet voor het amendement stemmen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. De VVD zal dit amendement niet steunen. Hoe graag wij ook samen willen werken, wij verschillen van inzicht over de manier waarop we dit zouden moeten aanpakken. Wat ons betreft is het raadsvoorstel afdoende.

De heer **Lippinkhof** (D66): Voorzitter. De wethouder heeft in zijn inbreng duidelijk gemaakt dat hij bij het vervolgproces zowel de raad als de ondernemers juist heel erg goed wil betrekken. Dat is voor ons ook absoluut een reden om het amendement niet te steunen en het raadsvoorstel wel.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Wat ons betreft is het absoluut een waardevolle aanvulling. Dat betekent niet dat het voorstel zoals dat er nu ligt, per definitie waardeloos is en naar de prullenmand moet. Maar we staan echt in de startblokken om samen met ondernemers te kijken wat er haalbaar is en wat er niet haalbaar is. Wij zijn ervan overtuigd dat ondernemers, als zij een plan hebben, geld op tafel leggen en dingen gaan doen, liever niet aan het eind weten dat ze met een onhaalbaar bouwwerk bezig zijn. Ze willen dat weten als ze ongeveer met het fundament bezig zijn. Juist daarom moeten we vroeg aan de bal zijn om samen te kijken wat haalbaar is. We zijn wat dat betreft alleen maar positief. Ik wil benadrukken dat ook wij ondernemerschap hoog in ons vaandel hebben staan.

De **voorzitter**: En wat het amendement betreft?

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Daar zijn wij uiteraard voor. We hebben het mede-
ingediend.

De **voorzitter**: Voor zover de gevoelens hier nog niet tot uitdrukking gebracht zijn, zullen zij blijven bij de stemming. Ik denk dat wij de discussie in de eerste termijn nu hebben afgerond. Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik heb een aantal opmerkingen, ten eerste over de vrees voor vertraging. Volgens mij is die vrees niet nodig, want in het amendement staat dat de prioriteiten die in de startnotitie staan, gewoon de prioriteiten blijven, maar dat we nu nog niet het besluit nemen over welke prioriteit belangrijker is ten opzichte van een andere prioriteit. Dat is één.

Twee. Ik mag er toch van uitgaan dat wij, als de raad instemt met dit amendement, met voorstellen van het college worden geconfronteerd die goed onderbouwd zijn. Ik ben geneigd om te zeggen: waar bent u bang voor als u die aan de raad voorlegt? De betrokkenheid neemt toe en als de voorstellen goed zijn, waarom zouden wij daar dan tegen zijn? Dat is het tweede punt.

Het derde punt is meer principieel. Als voorkantsturing gaat betekenen dat de raad aan de voorkant van het beleidsproces een uitspraak mag doen over een aantal algemene uitgangspunten en vervolgens niet meer aan bod is in het geheel, behalve in het kader van de financiële documenten, zoals een Kadernota en een begroting, vraag ik me af of ik nog wel voorstander ben van het fenomeen van de voorkantsturing. Ik heb voorkantsturing altijd geïnterpreteerd als een toevoeging, als een instrument in de relatie tussen raad en college. Op deze manier is er geen sprake van een toevoeging aan het instrumentarium in de relatie tussen raad en college, maar in feite van een afkalving van de positie van de raad ten opzichte van het college. Dat vind ik betreutswaardig.

De **voorzitter**: Dat is een hele heldere verwoording.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. De wethouder zei dat de raad eventueel bij die denktank betrokken zou kunnen worden. Misschien kan hij daar binnenkort een voorstel voor doen, in de zin van: op die manier zou ik het willen invullen, waarbij ik de raad misschien ook nog een rol geef. Inderdaad, de creatieve denkers.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik vind dat helemaal geen slecht idee, want ik begrijp uw gevoel wel en ik weet dat u altijd goede ideeën heeft voor het centrum en voor de economie. Als we dat op zo'n manier kunnen afspreken, heb ik daar dus helemaal geen problemen mee, want dan is dat eigenlijk een beetje in lijn met wat we doen met de visie. Ik zie ook dat we dan waarschijnlijk twee vliegen in één klap kunnen slaan, want we hebben het natuurlijk wel over de chronologie - eerst de visie en dan aan de gang gaan met de uitvoeringsagenda - maar het kan ook andersom zijn: de prioriteiten en de gesprekken die wij hebben met de ondernemers, kunnen misschien leiden tot nieuwe inzichten voor de visie. Het gaat in die zin dus twee kanten op. Op zo'n manier heb ik een stuk minder angst voor vertraging en ik denk dat we de rol van de raad en de rol van het college dan wel heel duidelijk gescheiden en helder houden. Op die manier vind ik dit een prima suggestie.

De **voorzitter**: Dat is eigenlijk een concretisering van uw eerdere toezegging over een groep met creatieve geesten. Nu komt er een concreet voorstel. Dat gaat dan naar de raad toe. Dat zegt u toe. Ik kijk even naar de indieners van het amendement, gelet op deze toezegging van de wethouder. Wat betekent dit voor het amendement? Handhaaft u het amendement? Want we gaan zo over tot de stemming.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik ga ervan uit dat wij het amendement handhaven en om stemming verzoeken.

De **voorzitter**: Ik constateer dat wij kunnen overgaan tot de stemmingen.

In stemming komt amendement 087.

Het amendement wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de PvdA, het CDA, Voorschoten Lokaal, ONS Voorschoten en Voorschoten Sterk ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik vind het heel moeilijk om voor een raadsvoorstel te stemmen dat in feite inhoudt dat op grond van een tamelijk vage prioritering het college nu de volledige bevoegdheid heeft voor de uitvoering en dat de raad niet meer in het spel voorkomt. Om die reden voel ik mij genoodzaakt om tegen te stemmen, hoewel ik verder veel waardering heb voor het document.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij stemmen niet tegen. Dat is in de nuance alweer een fractie anders dan "wij stemmen voor". Wij stemmen niet tegen. Het is een feit dat tempo maken ook belangrijk is. Het is ook een feit dat wij het niet anders kunnen zien dan dat de echte discussie toch nog een keer terugkomt als het over de centen gaat. Voor dit jaar verwachten we er dus ook niet heel veel van, want het budget is er niet. Dat is ons standpunt.

De **voorzitter**: Een stemverklaring kan kort zijn, hè?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Wij stemmen voor het voorstel, met de gedachte dat we wel vertrouwen hebben in de aanpak van deze wethouder, in ieder geval wat de goede wil ten aanzien van het centrum betreft. Hij accepteert ook de steun vanuit de raad om daar goede ideeën voor te bedenken. We hebben dus alle vertrouwen dat hij dat goed gaat oppakken, maar dat hij in ieder geval de raad daar ook bij betreft.

Mevrouw **Van Herk** (Voorschoten Sterk): Voorzitter. Ik ga graag mee met de heer Zoetemelk, want dat is ook mijn benadering. Ik stem dus ook gewoon voor het voorstel.

Het voorstel wordt aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van de PvdA ertegen heeft gestemd.

10. Benoeming leden vertrouwenscommissie (raadsregistratienummer Z/20/041045/178678)

De **voorzitter**: De raad benoemt nieuwe leden in de vertrouwenscommissie, zodat deze weer bestaat uit alle fractievoorzitters. De commissie heeft twee taken. De eerste taak is aanbeveling tot herbenoeming of benoeming van een burgemeester. De tweede taak is het voeren van klankbord-gesprekken met de burgemeester. Gelet op de tijd laat ik het bij deze korte toelichting. Omdat het om personen gaat, vindt een schriftelijke, geheime stemming plaats. Er worden briefjes uitgedeeld die vervolgens worden opgehaald. Dan kijken de voorzitter en de griffier samen naar de uitslag.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en vervolgens opgehaald.)

De **voorzitter**: Er zijn twintig geldige stemmen uitgebracht, allemaal voor het voorstel. Het voorstel is dus unaniem aangenomen. Mijn felicitaties aan de verkozenen.

11. Benoemen lid en plaatsvervangend voorzitter Rekenkamercommissie (raadsregistratienummer Z/041049/178692)

De **voorzitter**: Door het vertrek van mevrouw Van der Haagen is een vacature ontstaan voor een plaatsvervangend voorzitter van de Rekenkamercommissie. Het huidige lid de heer Gerdes wordt door de Rekenkamercommissie voorgedragen om het plaatsvervangend voorzitterschap te vervullen. Daardoor ontstaat een vacature voor een lid. De selectiecommissie draagt de heer Teeuwen voor benoeming in deze vacature voor. De raad benoemt deze nieuwe leden en bedankt mevrouw Van der Haagen voor haar inzet. Dit is een schriftelijke, geheime stemming. De stembriefjes worden uitgedeeld en daarna gaan we het op dezelfde manier doen als bij het vorige agendapunt.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en vervolgens opgehaald.)

De **voorzitter**: Er zijn twintig stemmen uitgebracht, alle twintig op de heer Gerdes als plaatsvervangend voorzitter van de Rekenkamercommissie en ook alle twintig op de heer Teeuwen als lid. Bij dezen is het besluit dus genomen. Ik wens hun veel succes in hun nieuwe verantwoordelijkheid.

12. Bekrachtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Er is een voorstel toegevoegd voor de bekrachtiging van de geheimhouding ten aanzien van het cv van het benoemde lid Teeuwen van de Rekenkamercommissie. De geheimhouding van stukken die aan de raad onder geheimhouding zijn aangeboden, moeten in de eerstvolgende raadsvergadering worden bekrachtigd. Op de dag van de vergadering wordt gezien of een dergelijk besluit moet worden genomen.

Het voorstel wordt zonder stemming en zonder beraadslaging aangenomen.

13. Overig

De **voorzitter**: Er zijn twee moties aangemeld.

13.1. Motie 135 van de VVD, het CDA, GroenLinks en D66 over het Fietsveiligheidsplan

De **voorzitter**: Mijn suggestie is dat de eerste indiener de motie toelicht.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Zoals u weet, zijn we op dit moment bezig met het opstellen van een nieuw Fietsveiligheidsplan. Dat initiatief omhelzen wij natuurlijk graag. U weet dat de VVD actief is geweest op dit onderwerp. We hebben daarbij ook heel veel input binnengehaald van de Voorschotenaren. Die input is op verschillende manieren meegegeven aan het college, ook voor het Fietsveiligheidsplan. Met ons hebben ook andere collega's van andere partijen dat gedaan, onder andere GroenLinks en het CDA. Wij zien nu dat veel van die input is meegegeven, maar er is hier en daar toch best nog wat blijven liggen. Ik denk toch dat het waardevol en belangrijk genoeg is om deze input in een vroeg stadium mee te geven, zodat die in het Fietsveiligheidsplan kan worden meegenomen en zodat ook het college de gelegenheid krijgt om deze ervaringen en gevoelens van de bewoners te wegen ten opzichte van andere aandachtspunten. Daarom hebben wij deze motie opgesteld om die toevoeging te doen, ook met bijdragen van de collega's van het CDA, GroenLinks en inmiddels ook D66. Dat is de insteek van deze motie. De motie luidt:

"Motie 135.

"De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020,

constaterende dat:

- *vekeersveiligheid in het algemeen en fietsveiligheid in het bijzonder belangrijke aandachtspunten van zowel de landelijke overheid als het Voorschotense college zijn;*
- *er daarom in Voorschoten momenteel wordt gewerkt aan een Fietsveiligheidsplan;*
- *er voor dit Fietsveiligheidsplan inmiddels een shortlist en een longlist zijn opgesteld met verkeersknelpunten;*

overwegende dat:

- de VVD de afgelopen twee jaar verschillende malen onder Voorschotenaren de beleving en ervaring van verkeersveiligheid heeft geïnventariseerd;
- de VVD de uitkomsten van deze inventarisatie al in 2018 aan het college heeft overlegd;
- meerdere van de genoemde knelpunten niet in de short/longlist zijn opgenomen;
- de meeste van deze knelpunten relatief eenvoudig en tegen lage kosten opgelost kunnen worden;
- ook andere Voorschotense fracties zich de afgelopen jaren actief hebben beziggehouden met het onderwerp fietsveiligheid;

verzoekt het college onderstaande verkeersknelpunten in de shortlist van het Fietsveiligheidsplan op te nemen en hier oplossingen voor aan te dragen:

- Bushalte Hofvliet: door de positie van de bushalte wordt het zicht van verkeer vanuit de Hofvliet belemmerd;
- brug over Kerkslot tussen de Zwaluwweg en de Molenlaan: tegemoetkomend (fiets)verkeer is door de steile brug pas in een laat stadium waar te nemen;
- uitrit parkterrein station Voorschoten: door de plaatsing van een rotsblok in de berm is het zicht op het fietspad voor automobilisten die het parkeerterrein verlaten ernstig belemmerd;
- Rouboslaan: de flauwe bocht tussen het Stationsplein en de Brunita J. Gemmekelaan wordt door automobilisten vaak afgesneden waardoor fietsverkeer extra kwetsbaar is,

en gaat over tot de orde van de dag."

Mevrouw **Van Herk** (Voorschoten Sterk): Voorzitter. Uiteraard is Voorschoten Sterk voor veilige fietspaden, zeker voor de kinderen naar onze scholen maar ook voor onszelf als we naar het dorp gaan. Ik heb wel een vraag aan de indieners, met name over de brug van de Kerkslot tussen de Zwaluwweg en de Molenlaan. Ik zou graag van de indieners willen weten hoe het volgens hen anders moet. Dat wil ik weten. Wanneer ik daar een antwoord op heb, wil ik daar nog even op terugkomen.

De **voorzitter**: We maken eerst de ronde af. De heer Lavrijsen noteert deze vraag wel even.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij zullen deze motie van harte steunen. Het gaat ons erom dat als inwoners met suggesties komen van plekken die mogelijk niet veilig zijn, dat gewoon opgenomen wordt in het Fietsveiligheidsplan. In die zin is het dus alleen maar goed: als ze hun stem laten horen, moet het ook herkenbaar zijn.

Dat brengt ons ook bij een vraag aan het college. We hebben een presentatie gehad over het Fietsveiligheidsplan. Toen hebben we een mogelijkheid gehad om nog een paar locaties te melden die ons opvielen en die ook bij onze wijkgesprekken naar voren zijn gebracht. Die zijn hier niet aan toegevoegd; anders hadden we de motie ook mede-ingediend. Maar wat gaat het college doen met die suggesties, die wij naderhand nog ingediend hebben?

De **voorzitter**: Op dit moment zijn er verder geen vragen. Wethouder De Bruijn moet vanavond veelvuldig de baan op, maar hij doet dat met verve.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik ben blij dat ik dit mag doen, want ik sta bekend als de meest actieve fietser van het college, vooral als ik elke keer weer met de auto kom aanrijden. Maar ik heb gezegd dat ik een mooie fiets ga kopen, want dat is ook goed voor mijn eigen conditie, et cetera.

Ik kom even terug op de zojuist gestelde vraag en ga meteen in op de motie. Het college staat positief ten opzichte van de motie, zoals wij die lezen. "Te zoeken naar oplossingen" zien wij als ruimte, zodat wij wel zelf kunnen kijken wat de prioritering zou moeten zijn, zelf een afweging kunnen maken in het kader van de financiën en ook de vrijheid hebben om dit bijvoorbeeld op te pakken als er al onderhoud aan een weg in dat gebied gepland staat. Dan kunnen we het dus in één keer meenemen.

Wat de vraag betreft: wat ik heb begrepen, is dat die punten, zoals u ook zei, terugkomen in het raadsvoorstel. Daar kunnen we deze punten ook in opnemen, maar zoals u weet, wordt dat op dit moment nog uitgewerkt. Dat zult u dus te zijner tijd zien.

De **voorzitter**: Ik geef het woord eerst aan de heer Lavrijsen voor het beantwoorden van de vraag van mevrouw Van Herk over de brug.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voor alle duidelijkheid: dit zijn dus geen punten die wij zelf bedacht hebben, maar punten die door inwoners als input zijn ingebracht. We hebben die destijds ook gebundeld en ook met het college besproken. Ik heb hier heel wat donderdagochtenden kopjes koffie gedronken. Ik heb expres onze aanbevelingen die we erin hadden gedaan, eruit gelaten, want ik denk dat je dat in dit stadium gewoon aan de experts moet overlaten. Die aanbevelingen hebben we destijds wel aan het college meegegeven. Onze suggestie bij dit specifieke punt was gewoon het simpel plaatsen van een zichtspegel, zodat het tegemoetkomende verkeer gewoon beter zichtbaar is. Dat zijn concrete maatregelen die ook echt niet het geld kosten. Dat moet dus gewoon binnen het beheerbudget te realiseren zijn. Dat ligt dus wel bij het college. Ik hoop dat dat ook gewoon wordt meegenomen, maar we hebben besloten om dat in de motie niet zo uitgebreid met allemaal aanbevelingen mee te nemen. Maar dat zou een suggestie kunnen zijn.

Mevrouw **Van Herk** (Voorschoten Sterk): Een stopbord kan ook, maar het gaat mij er vooral om dat we er zes jaar geleden uitgebreid onderzoek naar hebben gedaan dat dit bij de Kerksloot, dus bij de Zwaluwwegbrug, de veiligste manier is. Daar hebben we ook vier jaar geleden met de herziening van de Vlietwijk onderzoek naar gedaan. We hebben er twee keer onderzoek naar gedaan. Dus voordat we weer een onderzoek gaan doen ... Dat wil ik een beetje aan de wethouder meegeven, want de situatie is daar absoluut niet veranderd. Het is nog steeds hetzelfde. Er is geen huis bij gekomen of een ander ding. Dat wil ik even meegeven, voordat we allerlei dingen gaan doen die niet noodzakelijk zijn. Anders gaan we weer opnieuw beginnen met dingen die we in het verleden al gedaan hebben. Natuurlijk zal ik de motie verder steunen. Maar ja, als je het hebt over de Gemmekelaan, dan heb je ook het afsnijden van de Zwaluwweg en de Bertus van Akenlaan. Het is eigenlijk ook een beetje het opvoeden van automobilisten.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Daar ben ik het helemaal mee eens. Daarom geven we het college ook de vrijheid om te kijken hoe het dit gaat invullen en welke prioritering hieraan wordt gegeven. Als de conclusie is dat dit een punt is waaraan het college om welke reden dan ook geen prioriteit geeft, dan krijgen we daarover waarschijnlijk een duidelijk verhaal terug.

De **voorzitter**: Wethouder De Bruijn, heeft u nog iets toe te voegen? Ik denk dat het nuttig is dat u dit hoort.

Wethouder **De Bruijn**: Een kleine reactie. Ik denk dat het zoeken naar oplossingen iets anders is dan een onderzoek doen. Dat is de nuance daarin. Zoeken naar oplossingen betekent niet altijd dat er een betere oplossing is. Bij dat zoeken zullen we er dus vanzelf tegen aanlopen dat dat in dit geval misschien de beste oplossing is. Maar goed, dat weet ik niet over dit specifieke geval.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Misschien is het leuk om een stukje geschiedenis te geven. De bult daar heet "de Eveleensbult". Dat was een oud-wethouder van Voorschoten. Die bult is berucht. Die was al vanaf 1974 berucht op die plek, zoals mevrouw Van Herk ook zei. Daar zijn oeverloze discussies over gevoerd, maar we hebben nu weer nieuwe creatieve geesten in de raad en in onze organisatie. Misschien is er nu dus wel een oplossing met een spiegel of iets dergelijks, maar het is dus een bekend probleem, al vanaf het begin, toen de brug was aangelegd. De bult heet in de volksmond "de Eveleensbult".

De **voorzitter**: De geschiedschrijver uit de raad, de heer Zoetemelk, geeft ons nog een college.

Mag ik aannemen dat het college de motie, met de interpretatie daarvan door de wethouder, overneemt en dat de raad daarmee instemt? Ik constateer dat dat het geval is. Dan is aldus besloten.

13.2. Motie 136 van het CDA, de PvdA, Voorschoten Sterk, Voorschoten Lokaal en de VVD over onderzoek uitvoering omgevingsvergunning en leges

De **voorzitter**: De heer Van Oostrum is de eerste ondertekenaar.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik wil het kort houden. Voorschoten staat al sinds een aantal jaren in de top van lijstjes met betrekking tot de kosten van Wabo-vergunningen. Inwoners en ondernemers betalen in Voorschoten dus heel veel geld om een vergunning te krijgen. Aan de andere kant legt Voorschoten er ondanks de hoge inkomsten nog steeds veel geld bij, want we zijn niet helemaal kostendekkend. De gemeenteraad heeft er overigens ook voor gekozen om voor 80% à 90% kostendekkend te zijn. Desondanks is het een rare paradox dat onze leges zo hoog zijn en dat er toch nog steeds geld bij moet. Inefficiëntie heet zoiets, denk ik.

Het tweede punt is dat er, zoals blijkt uit de recente notitie van de ondernemersvereniging, klachten en zorgen zijn over de afwikkeling, dus over de kwaliteit. In de notitie van de OVV staat: het duurt lang, er is verlenging, men krijgt geen reactie, er zijn soms afwikkeltermijnen van een jaar. Dat riep bij ons in de fractie de vraag op of het niet goed zou zijn om een onderzoek uit te voeren naar efficiency. In de brief van het college over de leges staat ook dat de Rekenkamercommissie zo'n onderzoek heeft aanbevolen om eens te kijken of het wat efficiënter kan om daarmee ook de kosten te reduceren. Wij willen het college dus eigenlijk vragen om zo'n onderzoek naar efficiency uit te voeren en op te starten. Een reden te meer daarvoor is ons inziens de invoering van de Omgevingswet, die ons eigenlijk ook noopt om nog eens goed te kijken naar hoe ons systeem van vergunningverlening en leges heffen precies in elkaar zit. De Omgevingswet is daar ons inziens ook een goede aanleiding voor. In de motie vragen wij het college dus om zo'n onderzoek uit te voeren en daarbij ook uitdrukkelijk te bekijken of er in de regio, bijvoorbeeld bij de Omgevingsdienst, mogelijkheden liggen om daarbij aan te sluiten. De keuzes die gemaakt zijn, ook in de recente omklapping, zijn gewoon conform de politieke kaders. Die staan niet ter discussie, want het college voert gewoon uit binnen de kaders, maar wij vragen wel om een onderzoek naar efficiency. De motie luidt:

"Motie 136.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 5 maart 2020,

overwegende dat Voorschoten niet zelden de landelijke media haalt over de hoge legeskosten van Wabo-vergunningen;

constaterend dat:

- Deloitte in een recente publicatie heeft aangegeven dat Voorschoten ten opzichte van landelijke kengetallen erg hoog scoort op overheadkosten en dat deze kosten ook tot uiting komen in de Wabo-leges;*
- de Ondernemersvereniging in een recente publicatie aangeeft dat de verlening van omgevingsvergunning beter, sneller en goedkoper zou moeten worden uitgevoerd;*
- de Rekenkamercommissie heeft geadviseerd onderzoek uit te voeren naar de wijze van afhandeling van vergunningsaanvragen binnen de WODV om te bezien of deze efficiënter kan worden uitgevoerd zodat hiermee uitvoeringskosten kunnen worden verlaagd;*
- het college in de informatiebrief van 9 september 2019 heeft aangegeven de aangehaalde aanbeveling van de Rekenkamercommissie over te nemen;*
- de Omgevingsdienst West-Holland momenteel ervaring opdoet met de verlening van Wabo-vergunningen voor een gemeente in onze regio;*
- de Omgevingsdienst West-Holland momenteel diensten voor de gemeente Voorschoten uitvoert;*
- de gemeente Voorschoten meer wil samenwerken in de Leidse regio;*

van mening dat de aanstaande invoering van de Omgevingswet aanleiding is om ook de werkwijze op het domein van de Wabo-vergunningverlening te herzien;

verzoekt het college:

- een onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden van een meer efficiënte en goedkopere verlening van Wabo-vergunningen;*
- bij dit onderzoek ook de mogelijkheden en (financiële) consequenties van het afhandelen van Voorschotense Wabo-vergunningen door de Omgevingsdienst West-Holland in beeld te brengen;*

- *de resultaten van het betreffende onderzoek in 2020 voor te leggen aan de raad, en gaat over tot de orde van de dag."*

De **voorzitter**: Gelet op de tijd en deze relatief lange en ook bewogen avond zou mijn voorstel als voorzitter zijn om deze motie te agenderen voor de eerstvolgende vergadering van de commissie Burger en Bestuur. Dan kan de motie ook meer recht gedaan worden met aandacht daarvoor. Dat geef ik u gewoon mee, maar als u zegt dat u daar geen behoefte aan heeft en dat u nu hierover wilt stemmen, beslist de raad.

De heer **Andringa** (D66): Mijn vermoeden is dat dit bijna een hamerstuk zou kunnen zijn. Dan hoeft het misschien dus niet naar een volgende commissievergadering.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Als de raad er nu over wil stemmen, heb ik de behoefte om hier iets over te zeggen. Het is inderdaad laat. Ik zal het dus zo kort mogelijk doen. Ik heb een paar opmerkingen over deze motie. Er moet gekeken worden naar de efficiency van het proces rondom vergunningen. Daar zijn we het helemaal mee eens. Oorspronkelijk dachten we als college: dat doen we als een apart onderzoek. Maar voortschrijdend inzicht heeft opgeleverd dat het veel beter is om dat in het kader van de nieuwe Omgevingswet te doen. Die gaat 1 januari aanstaande werken. Dan gaat de hele boel op de schop en dan gaan er twee dingen gebeuren. Vergunningverlening moet plaatsvinden binnen acht weken. Daarmee vangen we hopelijk al een heleboel bezwaren af die ook uit het OVV-onderzoek komen. Bovendien gaan we naar een totaal ander systeem toe, want allerlei losse vergunningen worden nu gebundeld in één nieuwe omgevingsvergunning. De Wabo-vergunning en andere vergunningen worden dus samengevoegd in één vergunning. Dat is ook een heel belangrijk element in de dienstverlening naar inwoners. Die twee dingen gaan sowieso gebeuren. Daar is onderzoek voor nodig. U vraagt daarom, maar ik kan u zeggen dat dat ook zo snel mogelijk gaat starten in het kader van de invoering van de Omgevingswet. Binnen enkele weken gaat dat onderzoek lopen en dan worden deze vragen meegenomen. Daarbij wordt ook het onderzoek van de OVV betrokken, want ik zeg maar zo: elke klacht is een gratis advies. Dat moeten we dus echt serieus meenemen, want er is wel iets aan de hand. Dat is één ding. Dat deel van de motie onderschrijf ik dus, want dat gaat goed.

Het andere deel gaat over de vraag waar we dan op uitkomen. Ik plaats toch wel een kanttekening bij de suggestie om omgevingsvergunningen helemaal te regionaliseren, want de omgevingsvergunning is een van de kerninstrumenten in de nieuwe Omgevingswet. We krijgen een omgevingsvergunning, een omgevingsvisie en een omgevingsplan. Als wij het met elkaar hebben over een zelfstandige gemeente die een aantal kernbevoegdheden heeft, ben ik er wel een voorstander van om uit te gaan van de gedachte dat de omgevingsvergunning bij de gemeente blijft, maar dat we wel moeten kijken wat die Omgevingsdienst in dat proces precies kan betekenen om de boel te verbeteren. Want die Omgevingsdienst heeft een hoop expertise en kan inderdaad helpen om dingen te versnellen, maar dat is iets anders dan zeggen dat dat hele loket maar naar een andere plaats moet worden verplaatst. Dat vergroot immers de afstand naar de gemeente en er komt dan ook iets anders aan de orde, namelijk hoe belangrijk lokale kennis is bij het afgeven van vergunningen. Daar heeft de CDA-fractie in het kader van de heidiscussie op gewezen. Ik heb daar dus alleen maar een waarschuwend vinger. Ik wil in het onderzoek best kijken naar de rol van de Omgevingsdienst, maar dan meer met het oogmerk om het proces efficiënter te maken dan dat we echt naar een taakoverheveling toewerken, want dat zou niet mijn agenda zijn. Als dat de agenda is, moet ik de motie ontraden. Als dat niet de agenda is, kunnen we er heel goed over praten. Dan zou ik de motie zelfs willen overnemen.

De **voorzitter**: Ik vraag, ook gelet op de spreektijd en het tijdstip, om een korte reactie van de CDA-fractie.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik ben blij dat u dat onderzoek gaat starten. Dat is natuurlijk een belangrijk aspect. Dank daarvoor. Het tweede punt is dat de Omgevingswet erop gericht is dat de kwaliteit beter wordt. Die kwaliteit zit in ons huis, maar het zou ook suggereren dat de uitvoering efficiënter wordt. Dan kun je ook kijken hoe efficiënt je het kunt organiseren, et cetera. Natuurlijk is lokale kennis zeker belangrijk. Dat hebben ook recente dossiers ons geleerd. Laat ik het zo zeggen: als u het mee zou willen nemen, heel graag.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik heb toch behoefte aan een kleine verheldering van de heer Van Oostrum over "als u het mee kunt nemen": als u wat mee kunt nemen? Bedoelt u dit in de lezing van de wethouder, waarbij hij zegt: we willen kijken hoe de Omgevingsdienst een rol kan spelen in het efficiënter maken? Of bedoelt u: wil de wethouder meenemen dat wij de vergunningverlening volledig uitplaatsen? Want dat is een behoorlijk ingrijpend besluit. Het lijkt me niet verstandig om dat nu met een overgenomen motie te gaan doen.

Wethouder **Cramwinckel**: Nee.

De **voorzitter**: Ik denk inderdaad dat de vraag is of de CDA-fractie kan instemmen met de interpretatie van de wethouder, zoals hij die heeft toegelicht. Dat is de vraag.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Het onderzoek is toegezegd, met de elementen die we noemen. Dus ja, dank u wel.

Wethouder **Cramwinckel**: Dan een laatste opmerking, als het mag, en dan ben ik klaar. Er wordt terecht ook een link gelegd tussen hoe efficiënt de organisatie werkt en de leges. Dat is een koppeling. Die leges zijn opgeschroefd naar 80%. Dat was onderdeel van het herstelplan, maar nu komt het volgende punt. Je kunt aan de ene kant kijken naar de vraag of het omlaag kan, maar je kan aan de andere kant ook kijken naar de vraag welke inkomsten je structureel in je begroting nodig hebt om de boel sluitend te houden. Daarin spelen de leges een belangrijke rol. Dit is een besluit waarvan ik zou zeggen dat je dat hier ook niet even bij motie moet regelen. Dat staat er ook niet in. Dat hoeft dus ook niet, maar ook dit vind ik echt een Kadernota-discussie: hoe willen we daar aan de inkomstenkant verder mee omgaan? Want daar zitten echt heel veel kanten aan. Ik laat nog één keer het woord "herstelplan" vallen. Dat moeten we echt heel goed in ons achterhoofd houden bij alles wat we doen.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit een helder slot is. Ik zou als voorzitter willen zeggen dat we ook een commissie Planning en Control hebben. Daar kan dit ook nog eens genoemd worden, want laten we die commissie, die opnieuw is ingesteld, ook goed gebruiken. De motie is overgenomen, in de geest van de interpretatie van de wethouder.

14. Sluiting

De **voorzitter**: We zijn toe aan de sluiting. Beste mensen, dank. Het was best een bewogen avond, met een bijzonder begin, maar ik ben heel blij met de wijze waarop deze vergadering verlopen is. Hartelijk dank voor uw steun. Ik wens u wel thuis.

De **voorzitter** sluit om 23.33 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 15 april 2020.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Mr. drs. C. Bremmer